

DESETI KONGRES ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE JE KONČAL SVOJE PLODNO DELO

SOLIDARNOST BREZ URAVNILOVKE

X. kongres Zveze sindikatov Slovenije je ne samo jubilej, glede na svojo številko, ampak je v marsičem tudi prelomen, glede na sedanji nelahki trenutek naše gospodarske in družbene stvarnosti.

Gospodarske in energetske krize, so sicer danes splošne, svetovni pojav, toda reševati jih morajo povsod prizadeti sami, predvsem pa največje breme odgovornosti nosi delavski razred sam, ki mora dati čim več za premostitev sedanjih zagat, hkrati pa tudi zanesljivo poskrbeti za zavarovanje svojih pravic. To velja tudi za sindikate v naši socialistični družbi, v kateri so sicer odpadli zasebni izkoriščevalci kapitala in v kateri smo tovarne že zdavnaj prenesli v upravljanje delavcem samim.

Sedanji kongres ZSS vsekakor odraža vse svojskosti naše samoupravne socialistične ureditve, hkrati pa mora jasno odgovorjati na vselej in povsod prisotna vprašanja proizvodnosti, rentabilnosti, kvalitete, cene, konkurence, tržišča, surovin in, ne nazadnje, nagrajevanja.

Zato pri vsej osveščenosti in politični idejnosti kongres naših delavcev ni mogel mimo nalog stabilizacije, proizvodnih odnosov in dohodkovnega povezovanja. Besede so lepe in dragocene so napotila, toda hkrati je ob tej uri že vsem postalo jasno, da je končno od besed treba preiti k dejanjem. Zato so tudi kongresi predvsem dogovor za konkretno akcijo. Solidarnost med delavci in našimi DO nasploh je gotovo tovariška vrednota, ki ji cene ne smemo zmanjševati, saj smo socialistična družba, toda ta solidarnost ne sme počivati na težnjah po uravnilovki, na socialnem podpiranju nesposobnih in tistih, ki se zanašajo same na tujo pomoč in kredite. Krojiti sistem po tistih, ki so podpovprečni, je v bistvu korak nazaj, je reakcionarno dejanje, pa tudi krivica zoper tiste, ki so s svojim delom in znanjem že začeli utirati pot naprej.

Slejkoprej mora biti delo edino merilo dohodka in nagrajevanja. To bo tudi vzpodbudilo inovacije in vsestransko izboljševanje proizvodnje. Samo z boljšo proizvodnjo, s pravično razdelitvijo dohodka bomo tudi v pogojih varčevanja zmanjšane rasti in začasno morda celo znižane življenjske ravni, po prehodnih težavah spet prišli do novega vzgona. Ne gre za odrekovanje, je menil predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožna, ampak zato, da bi s svojim delom in stabilizacijo pripomogli k temu, da bi nam ta odrekovanja ne bila potrebna.

Vsak sindikat pa se, seveda, začneja v osnovni organizaciji delovne organizacije. Zveze in kongresi so lahko toliko močni, toliko prepričljivi in toliko zmagoviti, kolikor so trdne, zavestne in žive osnovne celice. Zato je toliko bolj prav, če je kongres sindikatov Slovenije tudi povod za ponovno osveščanje nas samih v osnovnih enotah dela, v naši Iskri, ki je bila že velikokrat iskra vzpodbude na idejnem in proizvodnem področju.

Danes ni mogoče več biti revolucionaren brez napredne tehnologije. Zato je vsestranski razvoj Iskre tudi nenehna skrb njenih delavcev pa tudi široka družbena zahteva, podvig, v katerem moramo vsi pošteno dajati in pošteno sprejemati.

Kot sta soodvisna dajanje in sprejemanje, tako sta medsebojno odvisni tudi svoboda in dolžnost. V naši družbi bo toliko svobode in enakopravnosti, kolikor bo tudi odgovornosti. Sindikati in delavska kontrola pa bodo pri tem morali igrati pomembno vlogo, kajti če imamo samoupravljenost, potem moramo tudi res sami upravljati.

Mara Ovsenik

Sindikalna manifestacija v Železnikih

V soboto, 9. t.m. zvečer je bilo v Železnikih zelo slavnostno. Osnovne organizacije sindikata so pripravile pred 10. kongresom slovenskih sindikatov posebno manifestacijo. Otvoritev likovne razstave Iskrinih slikarjev, razstavo inovacij, razstavo umetniške fotografije in slavnostno akademijo v počastitev kongresa.

Pol ure pred prireditvijo je bil na trgu slavnostni koncert Alplesove godbe na pihala. Sledila je akademija, med katero so odprli razstave v Prosvetnem domu.

Na akademiji je govoril predsednik OO sindikata Iskre iz Železnikov Janez Hostnik, sodelovali pa so: mešani pevski zbor iz TOZD Elektromotorji, moški pevski zbor NIKO, godba na pi-

hala in recitatorji.

Osnovne organizacije sindikata so tako predstavile svojo kulturno dejavnost, ki je sodeč po kvaliteti in izboru, zelo pestra, zagreta in tudi na visoki ravni. O delu, hotenju in dejavnosti sindikalnih organizacij pa je spregovoril na začetku Iskra Janez Hostnik:

»Tovarišice in tovariši, dragi gostje! Na predvečer 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, smo se zbrali v tej dvorani, da si ogledamo prikaz dejavnosti sindikata na področju inovacij in kulture. V zadnjih nekaj letih je bilo veliko narejenega in želja nas vseh je, da bi bilo tako tudi v bodoče. Ob tej priliki bi se rad zahvalil vsem, ki so sodelovali pri pripravi današnje prireditve, vsem razstavljalcem in nastopajočim.

Sindikat pri svojem delovanju ne skrbi samo za dejavnosti, ki bodo tukaj prikazane. Vloga sindikata v naši samoupravni socialistični družbi je pred vsem v smislu družbenopolitične organizacije, to je zavestne sile delavskega razreda. V interesu tega razreda sindikat razrešuje probleme, ki se pojavljajo v družbenoekonomskih odnosih. Njegova osnovna usmeritev je boj za samoupravne odnose. Ta boj pa v sedanjih razmerah doma in v svetu zahteva vedno več bojevnikov. Lahko rečem, da bi pri tem morali sodelovati vsi subjekti naše družbe.

Položaj v svetu je zelo zapleten. Ekonomski krizi so vzrok politična trenja. Napetost med blokoma, odnosi razviti — nerazviti,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Poudarki iz referata predsednika RS ZSS Marjana Orožna

● Bistveno vprašanje naše stabilizacije in produkcijskega odnosa je odločanje delavcev v tozidih o pogojih pridobivanja dohodka, o gospodarjenju z njim v vseh oblikah dohodkovnega povezovanja. To je tudi najpomembnejše politično in organizacijsko vprašanje zveze sindikatov.

● V našem razvoju smo šli skozi mnoge težave in iz njih izšli kot zmagovalci, zahvaljujoč visoki stopnji razredne zavesti velike večine delavcev o tem, da smo v sistemu samoupravljanja sami odgovorni za lastno usodo.

● Za naše nadaljnje delo nam niso potrebni novi obsežni dokumenti, saj imamo že dovolj napotil.

● Delavci tistih organizacij, ki so uspešne, ne morejo biti več solidarni in prizanesljivi do tistih, ki so neutemeljeno gradili svoj obstoj in razvoj na posojilih brez lastnih sredstev, ki so slabo gospodarili, potem pa svoje obveznosti prevračali na druge in na vso skupnost.

● Krojiti sistem po tistih, ki so podpovprečni, je objektivno reakcionarno dejanje.

● Če začneja solidarnost, vzajemnost in uravnilovka spodkopavati načelo »vsak po svojih sposobnostih — vsakomur po njegovem delu«, potem je na najboljši poti, da spodkoplje samo sebe, svojo lastno materialno osnovo.

● Delavec ni le subjekt, ki razpolaga s celotnim dohodkom, tej družbi je tudi odgovoren za upravljanje s temi sredstvi.

● V prevelikem pričakovanju metodologije, strokovnih podlag itd. je v mnogih kolektivih zamrla lastna pobuda in aktivnost za razvoj sistema delitve po delu.

● Odnos do delitve oziroma nagrajevanja po delu mora biti v tem štiriletnem obdobju poglavitno vprašanje aktivnosti sindikatov.

● V zadnjih letih so začeli boljše vrednotiti težke delovne pogoje proizvodnega delavca, kar je dobro. Toda tudi na račun zaostajanja osebnih dohodkov kreativnih delavcev, strokovnjakov, najodgovornejših kadrov, kar je slabo.

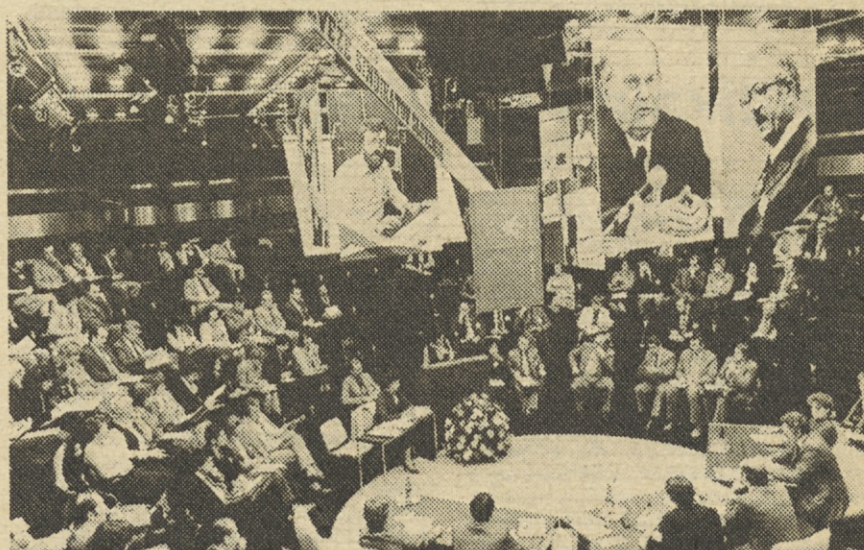
● Zveza sindikatov ni nikoli bila in ne bo proti realnemu naraščanju osebnih dohodkov. Toda vsako naraščanje je odvisno od delovnega rezultata, od ustvarjenega dohodka, ki ne bo le odraz igre cen in »računovodsko zaslužen«.

● Odnos do zakonitosti, do sprejetih planskih obveznosti, do dogovorov, nujno postaja osrednje vprašanje stabilizacije.

● Samoupravna delavska kontrola je toliko razvita in močna, kolikor je izraz razvitosti samoupravnih odnosov.

● V naši družbi bo toliko svobode in enakopravnosti, kolikor bo odgovornosti.

● Delavec se vključuje v sindikat, da v svojih prizadevanjih ali v obrambi svojih interesov ne bi bil osamljen. Moč delavskega razreda je v njegovi organiziranosti in idejni usmerjenosti.

Z 10. kongresa ZSS — med delom ene izmed komisij.

Razstava inovacij.

Internacionalo je zapel Iskrin pevski zbor.

Tolminski Iskri priznanje za kvaliteto tudi na tujih trgih

V zadnjih dneh je bilo veliko časa in besed namenjenih tovarni avtoelektričnih vžigalnih sistemov Tolmin, ki je ena izmed 10 TOZD novogoriške Iskre — Avtoelektrike. Spomnimo se četrtkovskega sestanka (30.9.), ko je vodstvo SOZD Iskra skupaj s predstavniki DO in tolminskimi ter novogoriškimi družbenopolitičnimi delavci obravnavalo problematiko, ki je nastala v zvezi s pričetkom postopka za izločitev te TOZD iz Avtoelektrike (sklep o tem je sprejel delavski svet TOZD, na izrednem zasedanju v ponedeljek, 4. oktobra pa je odložil izvajanje tega sklepa).

Sestanek v zvezi s to problematiko je bil tudi v torek, 5. oktobra z udeležbo sindikalnih delavcev občine Nova Gorica in Tolmin, predsednika KOŠ SOZD Iskra ter sindikalnih delavcev iz TOZD in DO. O tem sestanku sicer nismo poročali ker so se razprave udeležencev sestanka prepletale v večini primerov z razpravljalci četrtkovskega sestanka pa tudi zaključki so bili v bistvu naslonjeni na tiste, o katerih smo poročali v prejšnji številki.

Se en sestanek je bil v tolminski Iskri in sicer prejšnji četrtek 7. oktobra, vendar ne v zvezi s problematiko, ki smo jo zgoraj navedli, pač pa v zvezi s tradicionalnimi obiski predstavnikov SOZD Iskra po temeljnih organizacijah.

Kolektiv tovarne avtoelektričnih vžigalnih sistemov — v njem je 460 zaposlenih, so iz SOZD Iskra obiskali predsednik KOS Janez Kern, predsednik ZB Tone Orožim, predsednik DS Jože Cebela, predsednik mladih Iztok Urbanc

Lucijan Rejec in orisal zgodovinsko pot te temeljne organizacije, ki se je priključila v veliko družino Iskre leta 1975, obširno pa je spregovoril o sedanjem gospodarskem trenutku. Kot povsod drugje, ni tudi temu kolektivu »priznanešeno« pomanjkanje raznih vrst repromateriala (jeklo, bakrena žica itd.) doslej se pa kljub tem težavam proizvodnja še ni ustavila, kar gre velika zaslug, po besedah direktorja, nabavni službi v TOZD in v DO. Glede na plan

vanju čistega dohodka. Tudi obresti so se močno povečale kar seveda vpliva v veliki meri na ostanek čistega dohodka in s tem v povezavi tudi na vlaganje v sklade.

Omeniti moramo tudi primer, ki je vreden posnemanja. Prejšnji mesec so namreč bili pred izredno zahtevno proizvodno nalogo. Mudilo se je dokončati izvozno serijo izdelkov, zato so priskočili na pomoč tudi režijski delavci. Brez težav so se dogovorili, koliko in kdaj bo delala posamezna režijska služba in neglede ali bo potrebno delati popoldne, ob sobotah ali celo nedeljah. Taka zagnanost jim seveda jamči, da bodo dosegli letne planirane rezultate, seveda če ne bo spet igrala glavne vloge oskrba z materiali.

Poglejmo malo izvozne uspehe. Na prvo mesto moramo vsekakor postaviti prodor in septembersko dobavo ogrevalnih svečk v največjo svetovno firmo za proizvodnjo diesel motorjev Parkins.

Iz te firme so dobili vrnjen atest, da so s kvaliteto nadvse zadovoljni, to pa pomeni seveda tudi posebno priznanje celemu kolektivu. Za tega zahtevnega kupca so razvili novo varianto svečk, ki je prav sedaj v postopku patentne zaščite, saj se jim je že zgodilo, da so njihove izdelke kopirali že tudi v Nemčiji. Z nekaterimi vrstami svečk so že od leta 1975 tudi pri Fiatu, na Češkem itd., pravkar pa imajo vzorce tudi pri Wolksvagnu, Peugeotu itd.

Omeniti moramo tudi zanimivo ponudbo njihovega največjega kooperanta, nemškega Boscha. Ta jim namreč ponuja kompletno izdelavo ene vrste magnetnega vžigalnika z vso pripadajočo opremo. Beseda o tem bo tekla prihodnji mesec, v Tolminu pa so prepričani, da te ponudbe ne smejo zamuditi, saj predstavlja poleg stabilnega programa tudi sto odstotni izvoz v firmo Bosch.

Zanimivo je tudi, da imajo razvitih okrog 30 novih izdelkov od magnetnega elektronskega vžigalnika do elementov za zagon diesel motorjev ob nizkih temperaturah in keramike. Prednost pa imajo seveda tisti novi izdelki, ki so zanimivi za tuje trge.

V nadaljevanju sestanka je stekla beseda tudi o politično samoupravni komponenti. Sekretar OO ZK je povedal, da je od 463 zaposlenih 30 članov zveze komunistov, kar predstavlja 6,5% iz neposredne proizvodnje pa je le 5 članov. Ko je ocenil delovanje OO ZK je poudaril, da je prav njihova OO med najboljšimi, tako v občini kot na nivoju DO, glavna skrb pa je še naprej okrepiti OO z novimi člani iz neposredne proizvodnje. Tudi sodelovanje med ostalimi organizacijami in vodstvom TOZD je na zavidljivem nivoju. Ta podatek so podkrepili z informacijo, da imajo vsak petek sestanek, na katerega so vabljeni vsi vodje in predstavniki DPO, sestanek pa sklicuje direktor. Namen sestanka je jasen — povedati vse pomembne dogodke tekočega tedna in tako kar najhitreje in točno informirati praktično ves kolektiv.

Tudi predsednik sindikata se je pohvalno izrazil o delovanju OO in poudaril, da je dobil dobro »zapuščino«, zrele samoupravljavalce. Njihova OO posveča

Gostje na ogledu proizvodnje v TOZD AET.

veliko skrb informiranju kolektiva, zato izdajajo tudi bilten »Vesti iz TOZD«, premalo sodelovanja pa čuti predsednik s predsedstvom konference sindikata na ravni DO.

Predsednik mladih je povedal, da je v tej TOZD 140 mladih, ki pa vsi le ne delujejo aktivno. Poleg vzornega sodelovanja z ostalimi DPO je omenil tudi razne dobro izpeljane delovne akcije kot so ureditve okolja, akcija na planini Stador itd., iz vrst mladih pa imajo dva predloga za sprejem v članstvo ZK.

Četrtekov sestanek v Tolminu je bil izredno koristen in potreben. Sproščen razgovor je nakazal vrsto uspehov, problemov, želja, vse za živi interes dela in razvoja. Tolminski kolektiv je ocenil Janez Kern kot zdrav, poln moči in sposobnosti ustvarjati za boljše jutri.

Možnosti so, volja tudi, v to pa so se predstavniki SOZD prepričali tudi med ogledom izredno utečene proizvodnje.

Marko Rakusček

Gostje iz kitajskega Chengduja v Iskri

Delegacija prestolnice največje kitajske province Chengdu se je te dni mudila na obisku v Ljubljani. Delegacijo je vodil župan Chengduja Hu Mao — Zhou. Delegacija je prišla na povabilo predsednice ljubljanske mestne skupščine Tine Tomlje. S tem mestom, oz. njeno industrijo elementov za elektroniko ima poslovne vezi tudi Iskra.

Predstavnike Chengduja je v petek, 8.10. sprejel namestnik predsednika KPO SOZD Iskra Ljuba Artič. Prijateljski stiki med Ljubljano in Chengdujem ne predstavljajo zgolj pobratenja, ampak tudi plodno sodelovanje na gospodarskem in kulturnem področju. Eno izmed glavnih gospodarskih sodelovanj teče prav z Iskro in Chengdujsko elektronsko industrijo.

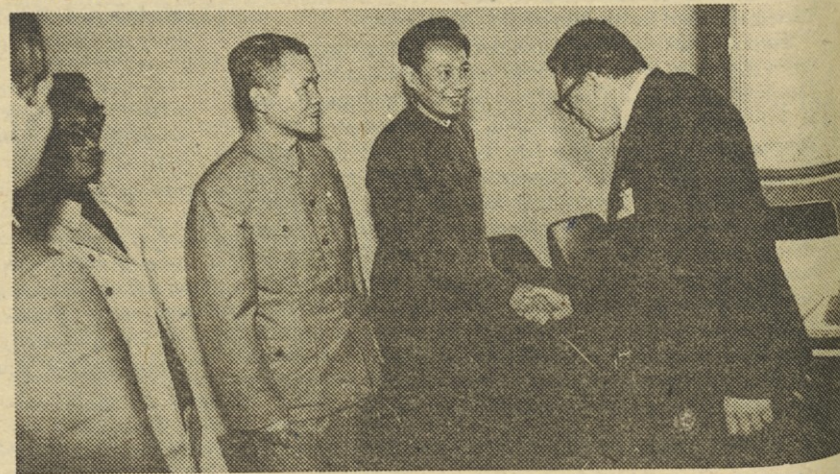
Iskra ima sklenjenih s Kitajsko 6 poslov in sicer v glavnem na področju izmenjave znanja, tehnologije in izmenjave sestavnih delov za elektroniko. Tako sodeluje Iskra na področju varilne tehnike in tu je pomemben skupen razvoj, izmenjava blaga in nastop na tretjih trgih. Ta posel teče z Iskro Avtomatiko.

Drugi zanimivi posel je sodelovanje z delovno organizacijo IEZE, ali konkretno s TOZD Keramični kondenzatorji Žužemberk. Tu teče izmenjava razvojnega znanja zlasti za proizvodnjo večplastnih (multilayer) kondenzatorjev.

Iskra bo posredovala največjemu kitajskemu kombinatu za proizvodnjo elektronskih elementov v Chengduju vse potrebne stroje za proizvodnjo tega perspektivnega elektronskega elementa. Do realizacije teh poslov bo prišlo že drugo leto. So pa tik pred podpisom pogodbe o dolgoročnem sodelovanju pri razvoju in proizvodnji keramičnih kondenzatorjev. Ta pogodba bo združila strokovne in proizvodne sile v Industriji elementov v Iskri in tovarni Hong—Ming, ki je največja kitajska tovarna elektronskih elementov.

Ljuba Artič je predstavnikom Chengduja predstavil vse glavne Iskrine dejavnosti in nakazal tudi možnost nadaljnjega širšega sodelovanja.

Kitajski gostje so nato obiskali tudi Iskro Avtomatiko in si tam ogledali proizvodnjo. Ogledali pa so si tudi proizvodne procese v Iskri — Elektrooptiki.

Kitajske gostje je pozdravil namestnik predsednika KPO SOZD Iskra Ljuba Artič.

Po sprejemu v SOZD ISKRA je v petek, 8. t.m. kitajska delegacija iz Chengduja — kitajska provinca Sečuan, ki jo je vodil župan Hu Mao Zhoua, obiskala tudi delovno organizacijo Avtomatika.

V prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo jih je sprejel član poslovnega odbora delovne organizacije dr. Bruno Stiglic s sodelavci. Po pozdravu in krajši predstavitvi razvoja — proizvodnega programa Avtomatike, je beseda nanese na dosedanje sodelovanje z LR Kitajsko, oz. njenimi razvojnoraziskovalnimi institucijami. Stiki, ki jih je delovna organizacija vzpostavila s partnerji z daljnega vzhoda na področju varilne tehnike in strojogradnje, so že dali prve, vzpodbudne rezultate. Pomembnost prekinjanja tradicionalne kitajske zaprtosti ter s tem vključevanja v hitrejši gospodarski napredek daje tudi Iskri možnost za prodor na novo, pomembno tržišče.

V času obiska so si kitajski gostje ogledali tudi proizvodnjo varilne opreme v TOZD Avtomatiki in varilne naprave.

S.D.

Med razgovori v tolminski Iskri.

ter IPO ZORIN Marjan Trojan. Goste so sprejeli predstavniki DPO in TOZD in sicer predsednik OOS Stojan Prezelj, sekretar OOOZK Ivo Komavec, predsednik mladih Jan Kovačič, predsednik DS Alojz Zorjan, direktor Lucijan Rejec, njegov namestnik Milan Lesjak, vodja TPD Božo Sarič, vodja sektorja za ekonomiko Jože Daksobler ter vodja komercialne Borut Klanjšček. Iz delovne organizacije Avtoelektrika pa so se sestanka udeležili predsednik KOS Boris Gregorič, predsednik ZB Edi Ščukovt, koordinator ZK Zdravko Jasnica ter pomočnik glavnega direktorja Robert Zerjal.

Po uvodnem pozdravu predsednika KOS je povzel besedo direktor TOZD

Lucijan Rejec ocenil gospodarski položaj dokaj pozitivno, saj ga izpolnjujejo skoraj v vseh elementih poslovanja.

Le na področju izvoza se da še precej narediti, zato so v zvezi s tem pripravili v zadnjih mesecih tudi posebno akcijo, ki že prinaša vidne sadove. O tem bomo spregovorili nekoliko pozneje. Zanimiv je tudi podatek, da so ob polletju izpolnili plan proizvodnje 53 odstotno, plan celotnega prihodka pa 50%. Z gotovimi izdelki in s pravočasno dobavo kupcem tudi nimajo težav, le zaloge materiala rastejo prehitro, zato mislijo sprejeti določene ukrepe. Nekoliko so zaostali pri vlaganjih sredstev v poslovni sklad in v pridobi-

Sindikalna manifestacija v Železnikih

(Nadaljevanje s 1. strani)

pretresi v denarnih sistemih — vse to je pripeljalo svet v globoko krizo, ki se stopnjuje že od leta 1972. Ker je danes svet mnogo bolj povezan med seboj kot pred 100 leti, svetovna kriza odpira tudi naša vrata, zato bodo potrebna odločna dejanja, da tega nepovabljenega gosta prepodimo in mu za vselej zaklenemo vrata.

Napačno bi bilo, da bi za sedanjí težak ekonomski položaj v Jugoslaviji krivili samo svetovno krizo. Stvari je potrebno razčistiti najprej doma, saj le to lahko vodi k izboljšanju situacije. Naša država mora vrniti tujini kredite, katere smo najemali v preteklosti, niso pa bili vedno smotno korišćeni. Bilo je precej zgrešenih investicij in naložb v razne poslovne stavbe z razkošno opremo, za katere danes malokdo odgovarja.

Ce je kdaj trenutek za to, da dobi odgovornost svoje ime je to sedaj. Kakor preteklost, tako sta tudi sedanjost in prihodnost v rokah delavskega razreda. Delavski razred je, in bo, vedno imel to moč, da bo vrtil kolesa zgodovine k velikim ciljem, ki sta jih začrtala Marx in Engels že v prejšnjem stoletju.

Zveza sindikatov kot najbolj množična organizacija delavskega razreda in Zveza komunistov kot njegova avantgarda imata v sedanjem trenutku največjo odgovornost za uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije. Za omahovanje ni časa. Dolgo smo govorili, kaj bi bilo treba storiti. Popisano je bilo gore papirja, izgubljenih mnogo delovnih ur na praznih sestankih, toda gospodarski položaj se ni izboljšal. »Toda zakaj tako«, se bo marsikdo vprašal. Odgovor je na dlani: za našim samoupravnim sistemom so se skrivali in se skrivajo prikriti sovražniki, ki sabotirajo napredna hotenja delavskega razreda.

Naš samoupravni sistem je demokracija v najglobljem pomenu besede. To demokra-

cija pa so nekateri izkoriščali za svoje zasebne interese in bogatenje na tuj račun. Temu je treba napraviti konec.

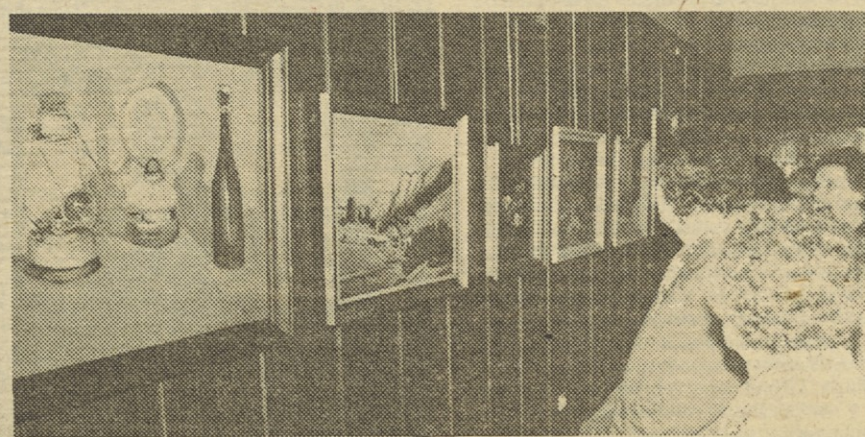
V organih Zveze sindikatov in Zveze komunistov ne sme biti mesta za karieriste, ki mislijo svoj položaj izrabljati za svoje ozke zasebne interese. Tako kot se od ključnih subjektov našega družbenoekonomskega sistema zahteva odgovornost za naloge, ki jih jim zaupa delavski razred, tako je dolžnost slehernega delavca, da na svojem delovnem mestu napne vse sile in tako prispeva svoj delež gospodarski stabilizaciji.

V tem trenutku, ko se realni standard delavca zmanjšuje, mora Zveza sindikatov bolj kot kdaj koli prej skrbeti za zaščito delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki, za gradnjo delavskih stanovanj — pred vsem stanovanj za mlade družine, za zaposlovanje mladine in pripravnikov. Mladim strokovnjakom je treba omogočiti, da v prakso vložijo znanje, ki so si ga pridobili s šolanjem. Mnogo pripravnikov živetarj po naših podjetjih, ker

jim ne damo pravega dela ali pa ga jim nečemo dati. Ob tem lahko rrečem, da tehniški poklic v naši družbi še ni dobil mesta, ki mu pripada. Mnogo tehniško izsolanih ljudi, je pustilo svoj poklic in se rajši usmerili v druga področja, ki so bolj plačana. Pri tem nam je poznano, koliko družba vloži v izsolanje mladega inženirja in kakšna izguba je, če ta naložba ne obrodi sadov. Ta problem se pozna tudi v inovacijski dejavnosti, saj le — ta šele v zadnjih letih dobiva mesto, ki ji pripada drugod v svetu.

Kljub težkim časom in pomanjkanju sredstev pa si mora Zveza sindikatov tudi v naprej prizadevati za kulturno udejstvovanje svojih članov. Narod brez kulture je prazen, zato mora ne glede na čas skoznjo potrjevati samega sebe.

Za konec bi zaželel vsem delegatom 10. kongresa slovenskih sindikatov uspešno delo. Sklepi 10. kongresa naj odprejo nove perspektive razvoja naše samoupravne socialistične družbe.

Razstava Iskrinih likovnikov

Mladi, organizirani v ZSMS, se po štirih letih »medkongresnega« obdobja, spet srečujemo — tokrat v Novem mestu. Z namenom, pregledati svoje delo in predvsem rezultate dela ter začrtati osnove programskih usmeritev, ki naj bi v prihodnjem obdobju resnično izboljšale položaj mladega delavca, študenta, dijaka.

Vpliv mladih delavcev na sprejemanje poslovnih in samoupravnih odločitev, njihova zastopnost v samoupravnih organih, možnost reševanja stanovanjskega problema, problema otroškega varstva, možnost mladih ljudi za uveljavljanje različnih družbenih, kulturnih, glasbenih in ostalih dejavnosti, vse to dokazuje, da se mlada generacija nahaja v razmerah, ko si mora svoj vpliv in enakopraven socialno—ekonomski položaj v naši samoupravni socialistični družbi šele izbojevati. Vse to pa lahko dosežemo le, če bo ZSMS množična, frontna, samostojna in revolucionarna organizacija mladih ljudi, kjer veljajo interesi množice, ne pa peščice aktivistov.

V združenem delu, konkretno tudi v Iskri, se moramo mladi odločneje zavzemati za uveljavljanje svojega, specifičnega položaja v samoupravni družbi. Biti mlad, danes še vedno pomeni podrejenosti se načelom starejših delavcev, mojstrov itd. Še vedno opažamo nizek odstotek zastopnosti mladih v samoupravnih organih. To dokazuje neenakopraven položaj mladih, ki se ne kaže zgolj v skromnejšem nagrajevanju, pač pa tudi v odnosu, ki formalno sicer ne, dejansko pa onemogoča mlademu delavcu sodelovati v samoupravnem odločanju. Na enak način pa se onemogoča napredovanje mladih strokovnjakov, predvsem na račun »zasedanja stolčkov« starejših delavcev, ki dostikrat nimajo niti izobrazbe niti drugih pogojev za tako delo, da niti ne govorimo o veliko večji kreativnosti mladih od tistih, ki čakajo le še na »zasluženo pokojnino.«

Tudi na področju nagrajevanja po delu in rezultatu dela moramo v Iskri še mnogo storiti. Tako se moramo v ZSMS odločneje zavzemati za odpravo tehnokratskega koncepta nagrajevanja, ki osebnemu dohodku in odločanju o delitvi ustvarjenega dohodka približuje kategoriji meznega odnosa. Zavedati se moramo, da je mogoče vzpostaviti drugačne osnove za boj delavskega razreda in delovnih ljudi le tedaj, ko bo delavec upravljal s celotnim družbenim dohodkom.

Stanovanjska problematika današnje socialistične samoupravne družbe je tipično razredno vprašanje, razredno vprašanje v smislu diferenciacije mladih delavcev od drugih, ki so si svoj stanovanjski problem že rešili, glede na specifično višji OD ter na mnogo lažje pridobivanje družbenih, kadrovske in drugih stanovanj v preteklem obdobju.

Mladi se upravičeno sprašujemo, ali moramo breme stabilizacije res prenašati mi na način, da le vsaka peta mlada družina lahko v naslednjih petih letih (!) računa na pridobitev stanovanja. V ZSMS se moramo še odločneje postaviti po robu kriteriju določenega delovnega staža v delovni organizaciji kot pogoj za pridobitev posojila ali celo stanovanja. Prav tako se moramo, glede na dejansko stanje, boriti za dejstvo, da sklenitev zakonske zveze ne sme biti pogoj za pridobitev stanovanja. Ves ta boj se mora v OO ZSMS po TOZD odražati v spreminjanju samoupravnih splošnih aktov in njihovem usklajevanju z zakonskimi akti in družbenimi dogovori s področja stanovanjskega gospodarstva.

Tudi izobraževanje ter štipendijska politika v združenem delu, tudi v Iskri, še nista na ravni, kakršni bi morala biti. Dostikrat se mačehovski odnos TOZD, oz. DO kaže v nerazumevanju do mladih delavcev, ki se želijo izobraževati ob delu ali iz dela. Neurejeni odnosi v šolstvu povzročajo, da n.p. višješolski študij ob delu na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani stane slušatelja približno 200 tisoč din, kar je v primeru samoplačništva »neizpolnjena želja« mladih ljudi.

Tudi v Iskri imamo delovne organizacije, ki svoj odnos do študija ob delu kažejo v tem, da študentom ob delu stroške šolanja vrnejo šele po končanem študiju. Mar s tem spodbujamo k nadaljnji rasti splošnega znanja in vlaganje le—tega v produkcijo? Po drugi strani pa združeno delo še vedno izkazuje 50% kadrovske potrebe po nekvalificiranih in nizkokvalificiranih kadrih.

Vsi ti faktorji in še mnogo drugih pečujejo do neaktivnosti mladih strokovnjakov na področju samoupravljanja. Opaziti je celo, da mladi strokovnjaki v združeno delo vnašajo zavest o brezkoristnosti boja za razvoj socialističnega samoupravljanja, zapirajo se v svet privatnosti in s tem krepijo tiste sile, ki vodijo k nazadovanju.

Poseben problem naše družbe pa je brezposelnost. Temu problemu se moramo v ZSMS maksimalno posvetiti,

prav tako pa tudi v sindikatu, ki dostikrat enostransko organizirano deluje le med zaposlenimi, z nekaterimi ukrepi (omejevanje zaposlovanja!) pa celo predstavlja organizacijo zaposlenih proti nezaposlenim. V razmerah, ko je pogostoma uveljavljen le tisti del stabilizacijske politike, ki zmanjšuje osebne dohodke, medtem ko ostali pogoji gospodarjenja, na katere delavec nima odločilnega vpliva — investicije, programi razvoja, uvajanje znanosti in nove tehnologije — niso izpeljani, so brezposelnosti tisti del družbe, ki slabšajo delavčev materialni položaj.

Geslo birokratsko—tehnokratske strukture: »Brezposelnosti lahko nadomestijo zaposlene, če le—ti nasprotujejo njihovem razvojnemu konceptu!« V reševanju problema nezaposlenosti se moramo v Iskri najodločneje postaviti po robu vsakršnemu odklanjanju štipendistov. Ravno v ZSMS, kot organizirani najširši fronti vse mlade generacije, ne moremo pristajati na zahteve, ki pravijo, da se moramo v imenu neke »racionalnosti« enostavno odpovedati zahtevam brezposelnega dela mladih, še posebej lastnih štipendistov. Predvsem pa se moramo boriti za dosledno odpravljanje honorarnega in pogodbe-

nega dela ter za spoštovanje novega zakona o delovnih razmerjih, ki obvezuje starejše delavce k upokojitvi.

Vendar, programske usmeritve, resolucije in drugi dokumenti ostajajo »papirnati zmaji«, praksa pa je drugačna. To velja tudi za kongres slovenske mladine. Že podatek, da sta iz SOZD Iskra delegirana le dva delegata za kongres ZSMS, kaže na odtujenost najširših množic mladih delavcev od občinskih in drugih struktur ZSMS. Delegiranje na kongres ZSMS je potekalo po občinah, pet delegatov iz vsake občinske konference. Glede na to, da ima SOZD Iskra temeljne organizacije v 28 slovenskih občinah ter, da so v preteklih letih nekatere Iskrine OO ZSMS dobile tudi republiška priznanja za uspešno delo, lahko menimo, da tudi Iskrina mladina v slovenskem prostoru nekaj pomeni. Če ne zaradi drugega, že zato, ker skupaj z drugimi strukturami nosi breme stabilizacijske politike.

Kljub temu pa potuje v Novo mesto predvsem »profesionalno—politična« struktura občinskih konferenc ZSMS (predsedniki, sekretarji, tajnice?), mladi delavci v združenem delu pa ostajajo doma z upanjem, da letošnji kongres ZSMS le ne bo eden izmed tistih, ki bo s svojim visokoletnim fraziranjem ter filozofijo še bolj odvrčal mlade ljudi od družbeno—političnega dela.

Iztok Urbanc

XVI. jugoslovanski simpozij o telekomunikacijah

Ob 29. mednarodni razstavi sodobne elektronike na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, je bilo tudi pomembno posvetovanje XVI. YUTEL — Simpozij o telekomunikacijah. Posvetovanje naj bi odgovorilo 5. in 6. oktobra letos na vrsto sistemskih vprašanj o sodobni tehnologiji in praktičnih rešitvah v telekomunikacijskih sistemih.

Posvet, oz. simpozij so pripravile: Elektrotehniška zveza Slovenije, Jugoslovanska zveza za ETAN in Skupnost jugoslovanskih PTT podjetij.

Na otvoritveni slovesnosti so se zbrali najvišji predstavniki Izvršnega sveta SRS, proizvodnih organizacij in porabnikov, zlasti PTT podjetij. Na otvoritvi je zbrane strokovnjake pozdravil predsednik Elektrotehniške zveze Slovenije Vladimir Klavs.

V Cankarjevem domu se je zbralo prek 1000 najvidnejših strokovnjakov s področja telekomunikacij iz Jugoslavije in inozemstva. Simpozij je dal največ poudarka porabi mikroprocesorske tehnike v telekomunikacijskih napravah, ki postavljajo pred proizvajalce vse večje zahteve.

Na otvoritveni slovesnosti v Cankarjevem domu.

ISKRA—AVTOMATIKA

Obisk delegacije bolgarskih železnic

Pred dnevi je bila v Iskri—Avtomatiki na obisku tričlanska delegacija bolgarskih železnic pod vodstvom namestnika generalnega direktorja DŽ dr. Ivana Nenova. Tekom bivanja v Ljubljani jih je sprejel tudi član poslovodnega odbora SOZD Gojmir Blenkuš.

Glavna tema pogovorov so bila vprašanja, povezana z izvajanjem pogodbe, po kateri Iskra dobavlja različne sisteme za avtomatizacijo železnic v Bolgariji, v višini 13 milijonov dolarjev.

Dela, glede na sprejet dinamični plan, nekoliko kasnijo zaradi nepravčasno dostavljenih projektnih osnov z bolgarske strani. Bolgarski predstavniki so izrazili zadovoljstvo nad intenzivnostjo del in nad zagotovitvijo Iskre, da

Obisk bolgarske delegacije v Avtomatiki.

Težak gospodarski položaj ne sme biti ovira za plačevanje dolgov!

Član predsedstva CK ZKS ŠTEFAN KOROŠEC je v četrtek, 7. oktobra, obiskal Tovarno elektromotorjev in gospodinjskih aparatov v Železnikih. Obisk je imel dvojen namen — seznanjanje s problematiko gospodarjenja TOZD Elektromotorji in DO Široka potrošnja v celoti, del obiska pa je bil namenjen tudi razgovoru o aktualnem družbeno ekonomskem položaju naše družbe v celoti. Obisku Štefana Korošca so poleg predstavnikov DPO in IS občine Škofja Loka prisostvovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov subjektov Široke potrošnje, ki delujejo v tej občini. V Železnikih so bili tako navzoči tudi delavci Tova. ne gospodinjskih aparatov iz Reteč, DSSS iz Škofje Loke in seveda predstavniki DPO in samoupravnih organov DO Široka potrošnja in SOZD Iskra.

Uvodni besedi na srečanju sta imela glavni direktor DO Široka potrošnja Miro Krek in direktor TOZD Elektromotorji Železniki Anton Rakovec. Predstavila sta organiziranost in aktualni gospodarski trenutek Široke potrošnje v celoti in TOZD Elektromotorji v Železnikih posebej. Glavne težave, ki ovirajo razmah uspešnejšega poslovanja delovne organizacije kot celote, so si sorodne, domala enake. Administrativno zadrževanje cen končnih izdelkov, namenjenih za široko rabo — teh je v proizvodnem programu Široke potrošnje večina — je nevzdržno ob dejstvu, da cene surovinam in ostalim repromaterialom nebrzdano rastejo.

Težko je uspešno gospodariti, če tistemu, ki ustvarja devize, ostane za lastne potrebe premajhen delež deviznega izkupička.

Oba govornika iz Široke potrošnje sta tako poudarila, da ob tako majhnem deležu ni več mogoče govoriti o prihodnosti in razvoju te delovne organizacije, kvečjemu o nazadovanju! Problematična je tudi oskrba z repromateriali, ki so velikokrat slabe kvalitete, tako da ni mogoče izkoristiti najsodobnejše proizvodne opreme, ki je instalirana v Železnikih. Posebno poglavje, ki postaja vse bolj aktualno in zaskrbljujoče, je vprašanje zagotavljanja likvidnosti. Visoke obresti za najete kredite in zmanjšane možnosti za najemanje novih, povzročajo obilo težav, ki se še kopičijo. Vse težavnije je zagotavljanje sredstev za vse vrste izplačil, tudi za osebne dohodke.

Štefan Korošec se je v razpravo vključil aktivno. Strinjal se je z ugotovitvami o pglavitnih problemih pri gospodarjenju, kakor sta jih opisala Krek in Rakovec, tudi z ugotovitvijo o ne-realnem tečaju dinarja. Nebena skrivnost ni namreč, da je npr. za Tovarno elektromotorjev v današnjem trenutku dolar vreden še enkrat več od uradne vrednosti, za marsikoga drugega v isti delovni organizaciji pa celo precej več! Beseda je tekla tudi o cenah, predvsem o današnjih neskladjih med administrativno zadrževanimi cenami in tistimi, ki bi zadoščale za akumulativno poslovanje.

Ugledni gost je poudaril pomen sedanjega administrativnega brzdanja cen vsem negativnostim navkljub, saj bi trenutna ukinitve takih ovir bržkone povzročila visoko inflacijo in še bolj zapletla sedanje gospodarske tokove. Nekaj pa bo vseeno treba storiti, saj je zadržana politika oblikovanja cen zvo-denela. Namesto predvidenega samoupravnega oblikovanja cen ob administrativnem posegu kot poslednji možnost, se je položaj sprevrgel v svoje nasprotje, tako da je danes večina cen že pod administrativno, neposredno družbeno kontrolo.

Poudarek o izvajanju Štefana Korošca je bil namenjen velikim obveznostim naše države pri odplačevanju v preteklosti najetih posojil. Poudaril je odločitev vseh zavestnih sil naše družbe, da bo treba dolgeve brez odlaševanja odplačati, da nobena druga možnost ne pride v poštev. To bo terjalo ogromne napore in odpovedovanja na vseh družbenih ravneh, tudi na tisti, ki zadeva vsakodnevno porabo nas vseh. Spregovoril je tudi o obeh za preskrbo z naftnimi derivati in še enkrat pojasnil slovensko zahtevo po uvedbi bencinskih bonov. Ob tem je menil, da bo tak način racioniranja porabe nujen kljub nekaterim nasprotovanjem. Tudi na račun zmanjšane porabe drage uvožene nafte bo treba zbrati sredstva za odplačilo zapadlih obveznosti!

Po končnih razgovorih si je Štefan Korošec skupaj z gostitelji in ostalimi gosti ogledal tovarniške prostore Tova. ne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov.

S. Fleischman

Predsednik EZS Vladimir Klavs.

Poleg čisto tehničnih tehnoloških in raziskovalnih učinkov, so na simpoziju poudarili potrebo po varčevanju z energijo in stabilizacijsko obnašanje sploh. Tehnologija telekomunikacij je lahko s posodabljanjem sistemov in naprav cenejša in učinkovitejša, zlasti pa je tu še precejšnja rezerva v porabi energije. Ob vse večji svetovni energetske krizi so temu vprašanju posvetili posebno pozornost.

KF

bo še do konca leta poskušala izvršiti pretežni del letošnjih obveznosti. Tako bo Iskra do 13. decembra 1982 dostavila vse planirane glavne projekte in pričela s prvimi dobavami opreme.

Po informaciji z bolgarske strani, bolgarske železnice že planirajo naslednjo stopnjo modernizacije ranžirnih postaj in tudi daljinskega upravljanja prometa. Za tako imenovani sistem ciljnega zaviranja bo Iskra izdelala predlog tehnične rešitve z ustreznim ponudbo za Gornjo Orjahovico.

V zvezi z uvajanjem avtomatskega vodenja prometa sta se obe strani dogovorili, da bosta ustanovili skupno razvojno—raziskovalno telo, ki bo poskušalo izvesti skupen projekt avtomatskega vodenja, kot nadgradnjo sistema daljinskega upravljanja, ki je zajet v realizaciji osnovne pogodbe. Pogovori o tem se bodo nadaljevali še v tem mesecu.

Seveda so se v pogovorih dotaknili tudi druge, t.i. kooperacijske pogodbe, ki je tudi že podpisana z obeh strani, ni pa še verificirana od ustreznih organov. Po tej pogodbi bo Iskra bolgarski strani izročila know-how za proizvodno sistema TI—30 in pomagala pri uvajanju pilotskega sistema.

S.D.

Posnetek s srečanja športnikov Elkom in Iskre, o katerem bomo zaradi pomanjkanja prostora pisali prihodnjič.

Milan Mekinda: »V novi organiziranosti uspešneje odpravljamo probleme na področju računalništva«

Delavce bivše TOZD Računalniki v Kranju je pred združitvijo v novo DO Iskra Delta preganjala marsikatera skrb in dilema v zvezi z novimi odnosi na področju slovenskega združenega računalništva. Pred referendumom o izločitvi TOZD Računalniki iz DO Iskra Telematika in združitvi v DO Iskra Delta aprila letos smo se o perečih vprašanjih obširno pogovarjali s tedanjim vodjem tehničnega razvoja računalnikov, magistrom Milanom Mekindo, ki se je izkazal za izredno zanimivega in prodornega sogovornika. Obsežni intervju, objavljen v glasilu TELEMATIKA, je delavcem Telematike in Računalnikov lahko pomembno osvetlil aktualno problematiko.

Na marsikatero vprašanje pa je bilo takrat možno bolj ugovarjati kot odgovoriti. Zato smo zdaj, ko združeno slovensko računalništvo v novi DO Iskra Delta dobiva vse bolj vitalno podobo, Milana Mekinda prosili za nadaljevanje pogovora, na kar je zelo rad pristal.

Predstavil se nam je kot vodja območne enote DO Iskra Delta v Kranju, v svojem pogovoru pa je izžareval precej stvarnega optimizma, ki nas je prepričal v dejstvo, da je bil marsikateri pretekli strah kranjskih računalničarjev odveč in da se stvari v novi Iskrini DO urejajo kot je treba.

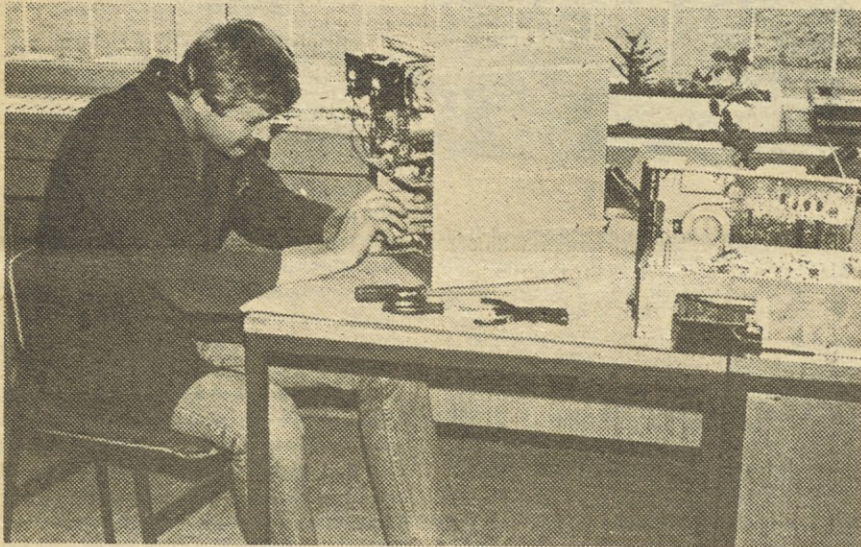
Takole je začel: »Najprej bi kazalo predstaviti našo novo samoupravno organiziranost, o kateri smo se dogovorili takoj o referendumu o izločitvi iz DO Telematika in vključitvi v DO Iskra Delta. Na drugem referendumu smo sprejeli vse ustrezno dopolnjene ali spremenjene samoupravne akte, med katerimi je gotovo najpomembnejši tisti, ki govori o spremembah samoupravne organiziranosti DO Iskra Delta.

Bivša DO se je z združitvijo povečala tako, da je danes pri nas zaposlenih okrog 730 delavcev. Po novem se organiziramo na več načinov. Prvi segment predstavlja vodstvo DO, katerega glavna naloga je predstavljanje DO navzven. Drug segment imenujemo področja, pod čimer si je treba predstavljati posamezne naše dejavnosti, kot npr. razvoj in raziskave, marketing, vzdrževanje in servis, finančna služba, šolanje in tako naprej. Za razne večje naloge pa se organiziramo po projektnem načelu. Drug način je krajevna organiziranost. Ker ima Iskra Delta svoje kapacitete razširjene po jugoslovanskih krajih (Beograd, Skopje, Zagreb, Priština, Reka, Kranj, Maribor, Celje itn.), ima vsaka taka lokacija neko svojo identiteto in se imenuje območna enota. V tej območni enoti se nahaja eno ali

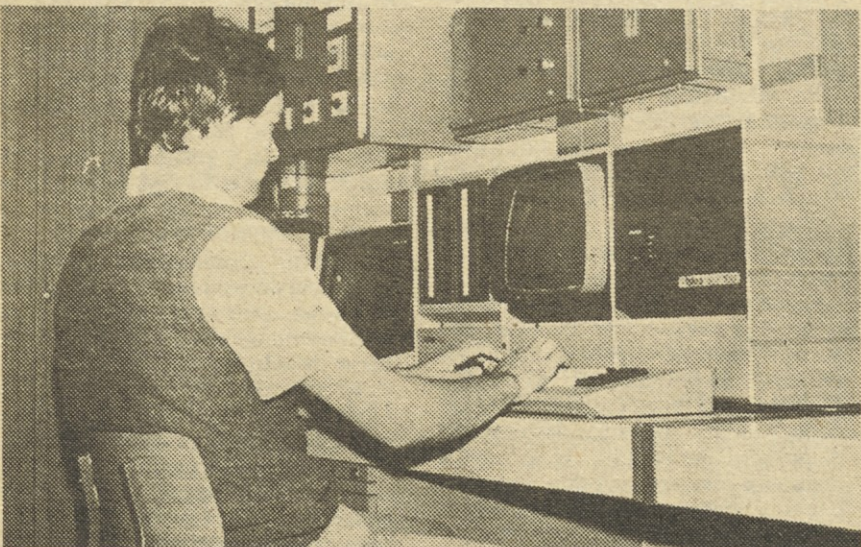
več področij, odvisno od tega, s čim se to območje ukvarja.

Največja območna enota je gotovo Kranj, kjer imamo področje razvoja, proizvodnje poslovne informatike itn. Iskra Delta je torej enovita DO, ki nima TOZD, vendar so omenjene, predvsem večje območne enote nek zametek bodočih TOZD. Trenutno skušamo območne enote čimbolj osamosvojiti tako, da bo vsaka predstavljala svoje strokovno mesto, da bomo lahko točno vodili poslovno uspešnost vsake enote.

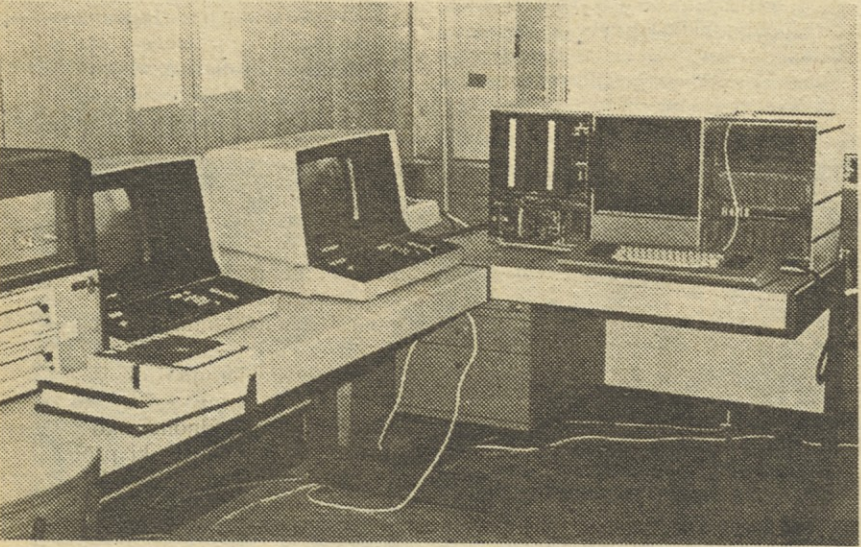
DPO so v enotah že zdaj organizirane tako, kot v TOZD: večje območne enote imajo svoje osnovne organizacije Zveze komunistov, mladine in sindikata, ki se potem združujejo in koordinirajo v okviru DO. Tudi v območni enoti v Kranju imamo svoje osnovne organizacije mladine, sindikata in Zveze komunistov, ki delujejo zelo dobro. Celotna organiziranost DO je trenutno postavljena tako, da smo organizirani kot enovita DO, v organizacijo pa so vključeni elementi decentralizacije, ki bodo kasneje omogočili lažji prehod k novi samoupravni organiziranosti — k ustanovitvi TOZD, ko bo to smiselno in ekonomsko upravičeno.

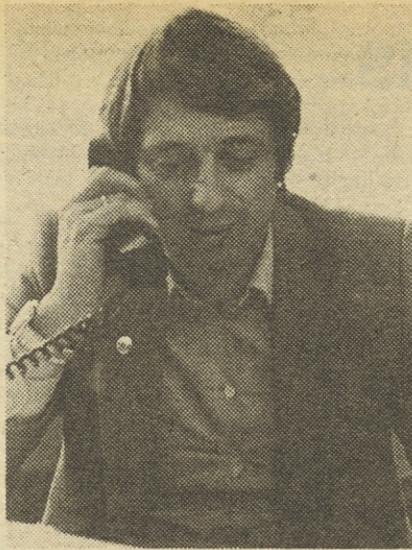
Sestavljanje podsklopov mikroračunalniškega sistema.

Razvojni sistem 16—bitnega računalnika M—68000 je nov razvojni dosežek Iskrinih strokovnjakov.

Pogled v mikroračunalniški laboratorij.

Milan Mekinda, vodja območne enote Iskre Delt v Kranju.

Toliko o novi organiziranosti. Zadnje mesece smo zelo veliko delali tudi na področju razvida del in nalog in novega vrednotenja nalog. Napravili smo opise del in nalog in jih po metodologiji ocenili, razvrstili in uskladili. Trenutno smo v tej fazi, da imamo pripravljen nov predlog sistema nagrajevanja, ki naj bo čimbolj stimulativen. Pri tem smo izhajali iz izhodišča, da smo precej specifična DO, ki ima zaposlenih veliko strokovnjakov in zahteven program. Vodilni strokovnjaki in odgovorni delavci naj imajo visoke osebne dohodke, medtem ko naj bo administrativni, tehnični in ostali kader nagrajevan podobno kot v drugih DO, ki nas obkrožajo. Prej je bilo znano, da so v Iskrini Delti velike plače, odslej bodo imeli visoke osebne dohodke le tisti, ki več doprinesejo k boljšim rezultatom poslovanja DO. Skušali smo napraviti veliko selekcijo in ne uravnilovke. Želimo stimulirati visoko strokovno in odgovorno delo.

Urejanje področja nagrajevanja po delu je bilo gotovo zelo občutljiva zadeva. Kako so vse skupaj sprejeli vaši delavci?

»Bilo je težko. Ko smo pripravljali novo metodologijo in na njeni osnovi napravili prvi predlog ter po njem izplačali julijske OD, smo ugotovili, da vse skupaj ne ustreza tistemu, kar smo želeli. Tisti, ki so uporabljali to metodologijo so dejansko poskušali napraviti neko uravnilovko in omogočiti tudi tistim, ki ne delajo dovolj strokovno in uspešno, visoke osebne dohodke. Ko smo to videli, smo napravili korekcije in zdaj bomo videli, kako bodo sprejeli ta nov pristop pri nagrajevanju. Po našem mnenju mora biti tisti, ki več doprinese, ki bolj uspešno in strokovno dela, tudi bolje nagrajen. Poleg stalnega dela vsebuje osebni dohodek še giblivi del do 30% (gre za tako imenovano osebno oceno). Začeli bomo s faktorjem ena, potem bomo gibanja spreminjali in po treh mesecih napravili poračun uspešnosti za nazaj. Torej, ko nekdo dobi osebno oceno, in s tem giblivi del dohodka za že opravljeno delo. Ob izplačilu se osebna ocena vrne na faktor ena. Če se uspešnost preneha, ne bo več višje osebne ocene.«

Pred združitvijo v Iskra Delt so nekateri napovedovali tudi programske spremembe kranjskega dela računalništva. Kakšno vlogo je kranjska območna enota dobila v tem smislu?

»Ob združevanju v Iskra Delt smo imeli veliko bojazen, da bo program, ki smo ga imeli v programu in proizvodnji, ukinjen. Zdaj ocenjujem, da se stvari ne odvijajo prav nič drugače kot smo načrtovali že prej. V bivši TOZD Računalniki smo predvidevali, da se mini program, ki temelji na licenci, t.j. Cyber program, počasi ukinje oz. se proizvodnja le—tega zmanjšuje. Počasi se orientiramo iz mini programa na mikro program. Ogromno smo vlagali v razvoj mikro programa, saj smo tu pričakovali nadaljevanje našega dela. Po združevanju se stvari odvijajo naprej: program Cyber smo razvojno zaključili, medtem ko zahteve na trgu še vedno izpolnjujemo naprej.

Dogovorjeno je, da razvoj in proizvodnja mikro programa osnovni razvojni in proizvodni program območne enote v Kranju. Ta program zahteva veliko osnovnih proizvodnih kapacitet, od tiskanega vezja do izdelave ohišij itn. To proizvodno bazo smo koristili že prej v TOZD, pri ATC, TEA, TEL in drugih. To politiko nameravamo nadaljevati, ker nimamo niti prostorskih možnosti, niti ustreznih proizvodnih kapacitet in opreme.

Opišite, prosim vaš mikro program.

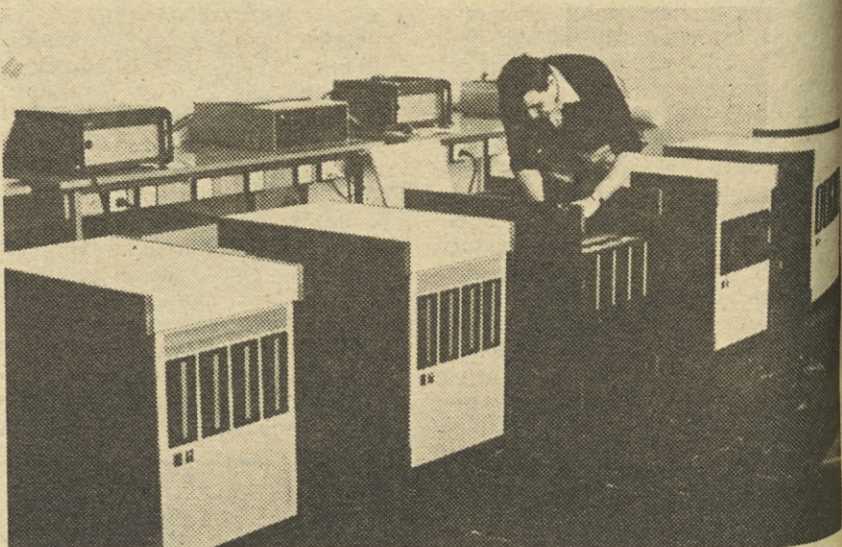
»Naš mikro program je naslednji: V asortimanu imamo računalnik ISKRA DATA 1680 (ID 1680), ki je plod našega lastnega razvoja.

Razvit je kot razvojni sistem in kot sistem za zajemanje podatkov. Vendar ta izdelek počasi postaja zastarel. Razvili smo ga že pred leti, toda zaradi restrikcij pri dobavi reprodromateriala za mikroračunalnike proizvodnja ni stekla in tako ta atraktivni izdelek ni doživel svojega razmaha. Proizvedli smo ga le v majhni količinah. Šele v novemšem obdobju, v zadnjih mesecih, nam je uspelo, da je stekla serija več sistemov ID 1680—10 (razvojni sistem, namenjen laboratorijem, razvijalcem; lahko se vgrajuje v druge sisteme za procesno vodenje), 20 sistemov ID 1680—20 (sistem za zajemanje podatkov z dvema terminaloma) in 20 sistemov ID 1680—21 (sistem za zajemanje podatkov s štirimi terminali). Proizvodnje ID 1680—20 in ID 1680—21 v prihodnje ne bo več, medtem ko bomo razvojne sisteme v svojem programu še obdržali, ker je zanje veliko zanimanje v Iskrinih DO in inštitutih ter ustanovah. Zato smo ta sistem celo nekoliko posodobili in ima sedaj oznako ID 1680—15. Poenotili smo opremo, da je bolj enostavna za proizvodnjo in vključili nekaj izboljšav, da je sistem sposobnejši in bolj uporaben.

Druge družine računalnikov iz našega

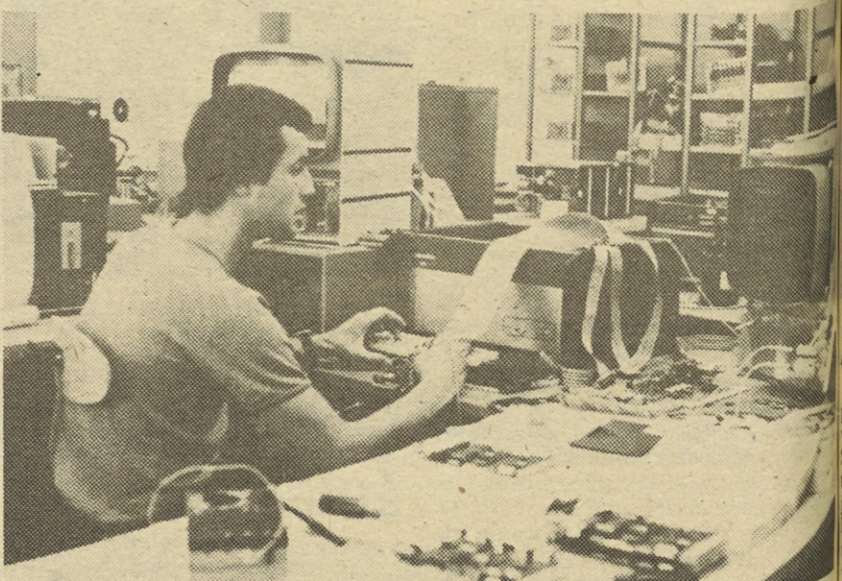
Odpravljanje zadnjih napak na sistemu za zajemanje podatkov ID 1680-21.

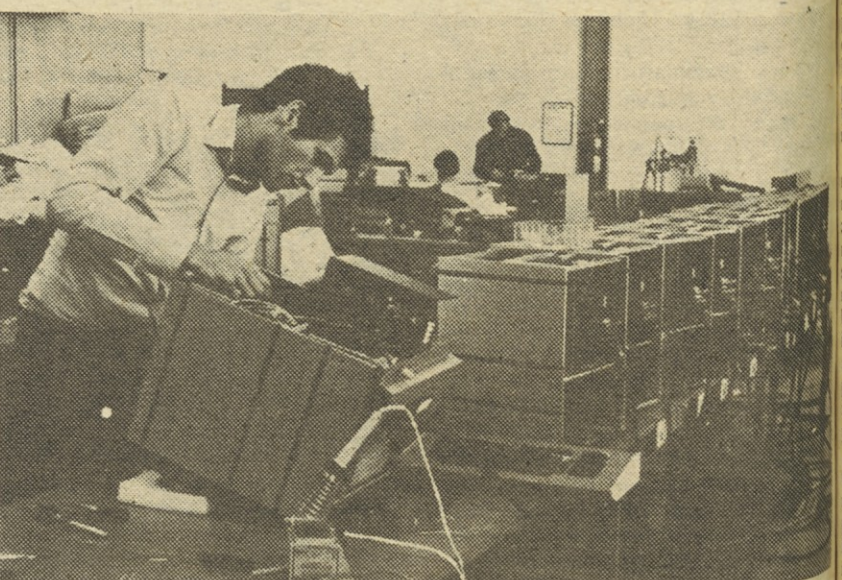
Končna kontrola sistema za zajemanje podatkov ID 1680-21. V računalniških centrih ta sistem nadomešča sistem za luknjanje kartic. Zajeti podatki, zapisani na disketo, se prenašajo na komercialni računalnik, ki vrši obdelavo zajetih podatkov. Istočasno na tem sistemu lahko delajo štirje operaterji.

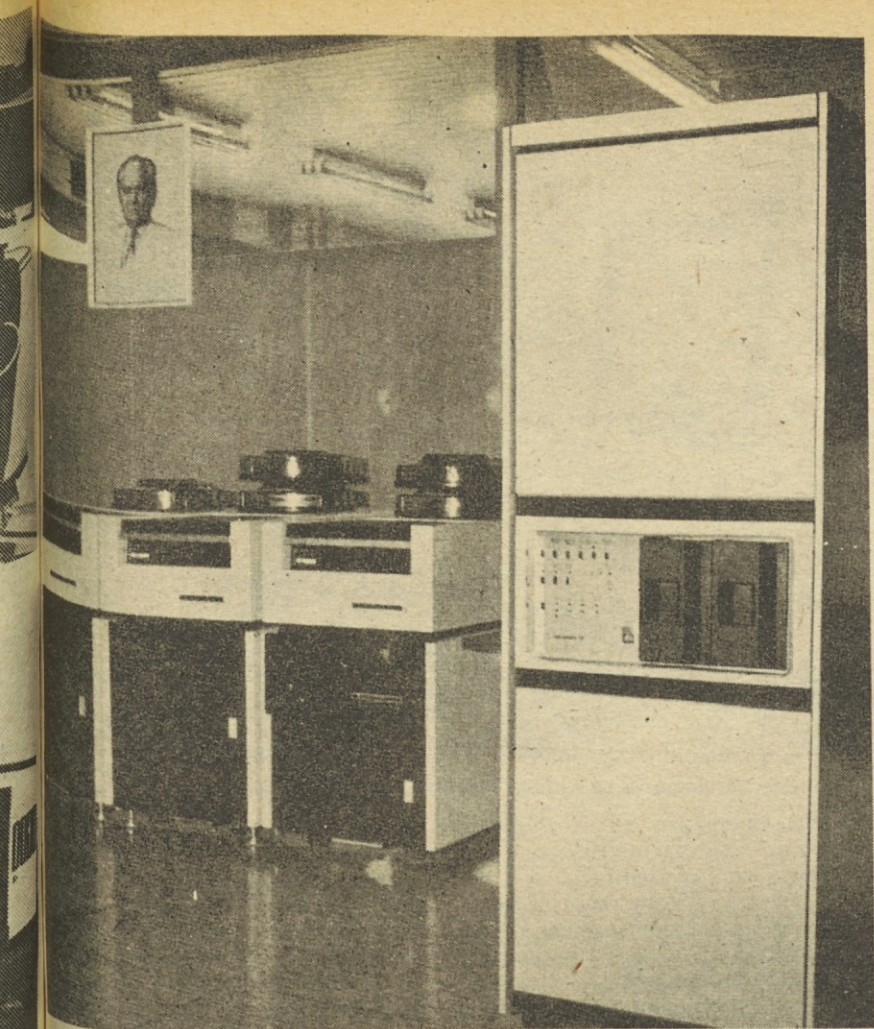
Montaža modulov za mikroračunalniške sisteme.

Kontrola modulov za mikroračunalniški sistem ID 1680-10.

Končna montaža domačega terminala ID 168 A. Terminal je namenjen za priključitev na mikroračunalnike in miniračunalnike sistema ISKRA DATA.

Miniračunalniški sistem za poslovne aplikacije se imenuje ID 19. Prav pred dnevi je bila izvedena prva instalacija, in sicer v Ljubljanski banki — Temeljni banki Gorenjske v Kranju.

Končna kontrola mikroračunalniškega sistema ID 1680-10.

V razvojnem laboratoriju preizkušajo prototip večuporabniškega mikroračunalniškega sistema ID 80—76.

programa je ID 80, katere razvoj smo opravili v sodelovanju z nemško firmo ADPS iz Stuttgarta in nekaterimi znanstvenimi institucijami v SRS. Tu bi veljalo povedati, kako je rešen problem z ADPS. Znano je, da je Iskra s to firmo sklenila pogodbo o 5-letnem sodelovanju na razvoju sistema ID-80. Po vključitvi v Iskro Delto smo se odločili, da prekinemo z razvojnimi nalogami v ADPS in, da nam ADPS služi kot punkt za prodajo in distribucijo sistemov. V planu imamo prvo tako realizacijo: za 30 sistemov bomo dobili repromaterial na dodelavo. V Kranju bomo sisteme proizvedli in preizkusili, nato pa jih poslali v ADPS, ki bo opravil končni test in izdelek prodal v ZRN ob pomoči in nadzoru prodaje s strani Iskre.

Znano je, da so bile v začetku s sodelovanjem ADPS določene težave, toda zdaj so rezultati skupnega razvoja tukaj. Mi smo se zdaj odločili, da vse stvari vzamemo v svoje roke, sami nadaljujemo razvoj in tako je sistem ID 80 ostal v razvojnem in proizvodnem programu Iskre Delte. Iz tega programa bomo proizvajali nekaj izdelkov. Med temi izdelki je tekst procesor oz. tako imenovani »inteligentni« pisalni stroj. Sledijo izdelki, ki poleg obdelave teksta omogočajo še razvoj in izvajanje standardnih poslovnih aplikacij programske opreme.

Najnovejši izdelek omogoča priključitev več delovnih mest na en sistem. Ta računalnik lahko hkrati uporablja do 8 ljudi. Zelo je primeren za šole in za uporabo v OZD. Poleg standardnih poslovnih aplikacij ima ta izdelek vgrajene aplikacije računalniške grafike. Ta sistem je možno priključiti na večji računalnik kot inteligentni terminal.

Zelo uspešno izvajamo perspektivno razvojno nalogo 16—bitnega mikroračunalnika. Pomembno pri tem je dejstvo, da smo se končno v okviru Iskre skupaj z drugimi DO dogovorili za razvoj tega računalnika. Skupaj smo se vsedli s predstavniki DO Telematika, Avtomatika in drugih in skupaj napravili specifikacijo. Danes imamo že razvito opremo. Razvili smo jo za naše potrebe in za trenutno najbolj pereče probleme Telematika, ki ta računalnik vgrajuje za krmiljenje central Iskra 2000. Pričakujemo nadaljevanje na tej nalogi. Naredili smo že prve prototipe razvojnega sistema; ki ga imenujemo ID 100. Uporabo pričakujemo v procesnih aplikacijah v telefoniji, avtomatiki in naših procesnih aplikacijah. V Iskri Delti imamo posebno področje, ki se ukvarja samo s procesnimi aplikacijami. Področje imenujemo tehnična procesna aplikacija.

V proizvodnem programu imamo tudi asinhroni terminal ID 168 A, ki je bil razvit za priključitev na naše mikro sisteme 1680 in na Cyber 18 in ID 19. Ta terminal bomo tehnološko in funkcijsko posodobili, tako, da ga bo možno priključiti na vso računalniško bazo, ki Iskra Delta instalira po Jugoslaviji. Letos smo v Kranju naredili 60 terminalov ID 168A.

To bi bilo vse najpomembnejše v našem programu. Z združitvijo pa smo dobili tudi program mikro iz Delte. — V zaključno fazo razvoja, predvsem pa v pripravo za proizvodnjo so se aktivno vključili sodelavci območne enote Kranj.

Proizvodnja bo tekla tu, v Kranju. Mikro program je tudi izvozno zelo zanimiv. V te

sisteme je vgrajeno veliko domačega materiala in le lastno znanje. Zato bomo temu programu posvetili še več pozornosti.

Kako po reorganizaciji sodelujete z ostalimi DO Iskre v Kranju?

»Sodelovanje s kranjskimi DO oz. TOZD Iskre ocenjujem kot zelo uspešno in ga uspešno razvijamo. Posebno dobro je sodelovanje s TOZD Telefonski elementi in aparati, ki nam izdeluje konstrukcijo za naše računalnike. S TOZD Avtomatske telefonske centrale imamo že dalj časa dobro sodelovanje, tako na področju proizvodnje kot na področju razvoja. Iz njene proizvodnje dobivamo tiskana vezja. Na področju razvoja pa naši strokovnjaki razvijajo nekatero aparaturno in programsko opremo za potrebe telefonskih central. Dobro sodelujemo tudi s TOZD Telefonske enote na Blejski Dobravi, ki bo za nas proizvajala usmernike. Dogovarjamo se tudi glede perifernih naprav. Želimo da bi ena od TOZD Kibernetike ali Telematike pričela izdelovati naprave kot so matični tiskalniki, gibki diski itn. S Kibernetiko se trenutno zelo resno dogovarjamo, da bi šli skupaj v razvoj in izdelavo matičnega tiskalnika.

Kot vemo, imajo sodobni telematski sistemi vgrajeni veliko elementov računalniške tehnologije. In to je tisto področje, kjer lahko s Telematiko veliko sodelujemo. V bodoče bo treba izvajati skupne razvojne naloge na področju računalniških mrež na področju modernih EPABX central, ki imajo elemente računalniških mrež itn. Mi smo proizvajalec računalništva, Telematika pa velik, specifičen in zahteven uporabnik računalniških sestavin, zato tu pričakujem zelo močno sodelovanje. Trenutno sodelovanje je dobro in mislim, da se bo tako tudi nadaljevalo.

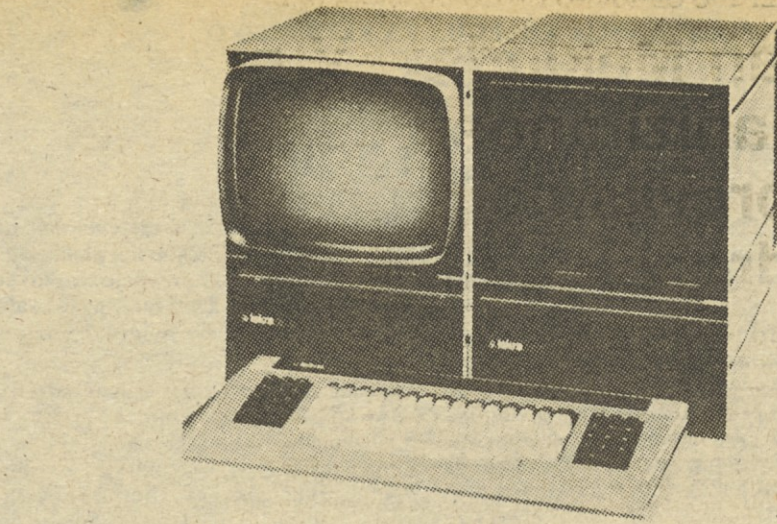
V vaših odgovorih je čutiti precej optimizma, kar prepričuje k temu, da se nekdanji problemi na področju iskrinega računalništva polagoma odpravljajo. Verjetno pa se srečujete tudi s problemi?

»Seveda nas spremljajo tudi težave. Prva težava, ki jo velja omeniti, je bolj operativnega značaja. Trenutno smo dobili repromaterial in začeli s proizvodnjo. Toda ker proizvodnja prej skoraj dve leti ni normalno tekla, so zdaj nastali pereči problemi zagona proizvodnje.

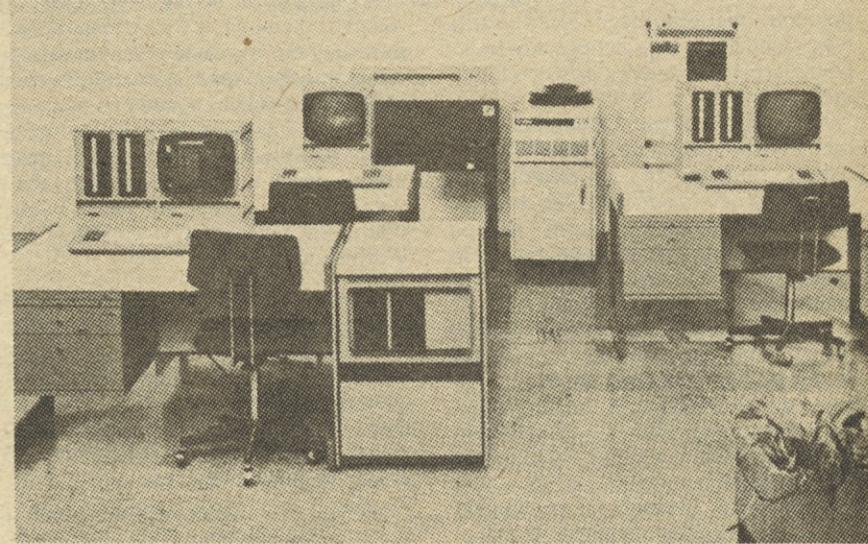
Imamo tudi prostorski problem. Dokler ni bilo serijske proizvodnje, namenoma nismo širili prostorskih in kadrovskih kapacitet. Zdaj se že srečujemo s problemom prostorov, pri čemer nam skuša pomagati Telematika. Začasno nam je odstopila prostor za kontrolo. Upam, da se bo s pomočjo Telematike dalo še kaj urediti.

Določene težave so tudi s tem, da v okviru same DO Iskra Delta še vedno ostajajo nekateri nesporednosti, ki jih velikokrat spremlja nezaupanje. Ob delu nezaupanje izginja in prepreke so vse manjše. Tam, kjer ljudje delovno sodelujejo, preprek že skoraj ni. Na področju razvoja in proizvodnje se stvari odvijajo v razmeroma dobrih odnosih, slabše pa je tam, kjer delavci ne sodelujejo tako direktno, recimo v skupnih službah.

Vedno sem trdil, da je združevanje v Iskro Delto sprejemljivo, ker se nova DO vključuje v SOZD Iskra in mi še vedno ostanemo Iskraši. Po združitvi je pozitivno tudi to, da

Pisalniki ID 80. Gre za računalnik, ki ga uporabljamo za pripravo besedil. Zamenjuje pisalni stroj v pisarnah in na drugih mestih. Lahko se pohvali s številnimi prednostmi. Z njim dosežemo večjo produktivnost, kvaliteto in lepe oblike sestavkov.

Družina mikroračunalniških sistemov ID 80: sistem za obdelavo besedil — tekstprocesor, samostojno delovno mesto, večuporabniški sistem kot poslovni sistem.

vodilni ljudje v Delti vse tisto, kar je v Iskri dobro, dovolj hitro sprejemo. Tu zlasti mislim na Iskrine proizvodne kapacitete in zunanjetrgovinsko mrežo, kar oboje skuša Iskra Delta kar najbolje vključiti v svoje poslovanje. Eno od izhodišč pri pripravi letnega plana 1983 je maksimalno koriščenje Iskrine infrastrukture, proizvodnih kapacitet in ne nazadnje — bogatih izkušenj.

Kako na področju računalništva v vaši območni enoti kaže za naprej?

»Trenutno nam proizvodnja teče, saj smo dobili nekaj repromateriala. Repromaterial imamo zagotovljen do konca leta, tako da težav v proizvodnji ne bo.

Trenutno pripravljamo plan za prihodnje leto, ko nameravamo napraviti vsaj 300 sistemov iz mikro programa. To je sicer nizko

zastavljen plan, ker smo sposobni napraviti več, toda ovira nas realna devizna situacija, pa tudi naši sistemi razvojno še niso tako izdelani, da bi lahko začeli z večjo ekspanzijo programa. Pomanjkljivosti bomo odpravili prihodnje leto.

Zdajšnji mikro program Iskra Delta predstavlja manj kot 10% realizacije Iskre Delte. Je pa atraktiven glede izvoza in velikega vložka domačega materiala. Zato je perspektivno izredno zanimiv. V Iskri Delti bomo mikro programu v prihodnje posvetili večjo pozornost in zato pričakujemo tudi ustrezno večje rezultate. Ob tem pa vidim tudi perspektivo Območne enote Kranj, ki je nosilec mikroračunalniškega programa v Iskri Delti.

Kazimir Mohar

Iskra Delta na »Informatika — Interbiro«

Najmlajša Iskrina delovna organizacija Iskra Delta se je na letošnjem zagrebškem sejmu »Interbiro — Informatika« predstavila kot pobudnica in nosilka združevanja računalniške industrije.

Na zagrebškem velesejmu je bila v dneh od 11. do 15. oktobra tradicionalna že 14. mednarodna razstava informacij, komunikacij, sredstev za obdelavo podatkov in pisarniške opreme — »Interbiro—informatika« — ena najpomembnejših in najstarejših specializiranih prireditev pri nas. Na njej je skupno sodelovalo 20 držav s 176 razstavljalci — dosežki jugoslovanskega združenega dela je zastopalo 90 razstavljalcev, iz tujine pa se je predstavilo 86 znanih svetovnih firm. Razstavni prostori so skupno merili 18 tisoč m².

Iskra Delta je razstavljala v avstrijskem paviljonu, moto naše udeležbe pa je bil »Aplikacije za večjo produktivnost.« Na približno 2000 m² razstavnega prostora smo se predstavili skupaj s podpisnicami samoupravnega sporazuma in uporabniki naših sistemov — TGO Gorenje, Energoinvestom, Unisom, Likom, Sistemi za energitiko, Inštitutom Jožefa Stefana, Krko, Železarno Ravne, Hidrometeorološkim zavodom Slovenije, Novotekstom in beograjsko Rodno kučo ter tujimi proizva-

jalci računalniške opreme, s katerimi imamo bodisi zastopniške ali tako imenovane OEM pogodbe — Control Data Corporation, Digital Equipment Corporation, Fujitsu, Ampex in Calcomp.

Omenili smo že, da je bil glavni poudarek na razstavi namenjen aplikacijam za večjo produktivnost v proizvodnih delovnih organizacijah. Od tod tudi skupna predstavitev z uporabniki naših sistemov prav na področju aplikacij. Na sejmu smo predstavili naslednje programske rešitve: avtomatizacijo v elektroenergetiki, komercialno in bančno poslovanje, poslovne aplikacije, avtomatizacijo industrijskih procesov, procesno vodenje in raziskave v lesni, kemijski in petrokemijski industriji, metalurgiji, meteorologiji, spremljanje investicij, spremljanje proizvodnje, uporabo računalnikov v zavarovalnicah, trgovini in javni upravi in uporabo računalnikov v izobraževanju—šolstvu.

Koncept sejma je bil v tem, da prikazemo razvojne dosežke na področju računalništva, proizvodnje in tehnologije, servisno dejavnost in pomoč upo-

rabnikom naših sistemov ter, kot smo že omenili, aplikacije za večjo produktivnost kot prispevek k stabilizaciji gospodarstva.

Ne bo odveč tale primer: nakup radarsko—računalniškega sistema za potrebe hidrometeorologije velja 50 milijonov dinarjev, povprečno ocenjena škoda po enem neurju s točo pa je štirikrat večja, torej 200 milijonov dinarjev. Prihranek je več kot očiten. Podobno je tudi pri uporabi računalnikov v gospodarstvu, zlasti pri varčevanju z energijo, različnimi sestavinami, itd.

Iskra Delta je na »Interbiro—informatiki« razstavila svoj celoten spekter sistemov — od osem bitnih mikroračunalnikov do največjega 32 bitnega sistema Delta 4850 ter seveda vmesnih računalnikov srednje zmogljivosti.

Razstavo je spremljalo tudi več prikazov delovanja različnih sistemov, seminarjev, filmskih in diapozitivnih zapisov in drugih prireditev. Tako npr. je bila na našem poslovnem prostoru priložnostna razstava ljubljanskega likovnika Žarka Vreza. Mladi umetnik se je predstavil z več abstraktnimi deli, ki so med obiskovalci naletela na veliko zanimanje.

Iskra Delta je bila tudi soorganizator dvodnevne seminarja »Informatika v združenem delu«, in sicer skupaj z založniško hišo Informator iz Zagreba. Na seminarju so predavali Tomo Kralj, Darino Stefan, Tugo Borina, Ivan Justinijanović ter nekateri priznani profesorji iz Zagreba.

Vodja stojnice Iskre Delte je bil Vasja Herbst.

Na sejmu se je Iskra posredno preko temeljne organizacije Zastopstva tujih firm predstavila tudi v dvorani 11 in, kot npr. Vega na stojnicah drugih razstavljalcev. TOZD Zastopstva so že po tradiciji predstavila mikrofilske tehnike ameriške firme Kodak, tokrat prvič pa tudi zahodnonemško firmo Zeuschel iz Tübingena, ki proizvaja mikrofilske opremo na 35 mm filmu. Iskra je zastopnik te firme šele nekaj dni.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Gostje si ogledujejo zanimivo razstavo v Zagrebu.

Planirati moramo pretehtano in realno

Zaostren gospodarski položaj vzbudja k resnemu in zavzetemu delu na vseh področjih gospodarjenja. V tem je nepogrešljiva sestavina planiranje, saj so od kvalitetnega planiranja, ki ga v našem sistemu opravljajo strokovne službe, odvisne tudi odločitve samoupravnih organov. Planiranje pa je kvalitetno predvsem tedaj, ko je pravočasno in ko so planske odločitve vnaprej temeljito pretehtane in kar najbolj realne.

Pravočasnost je zagotovljena, če je planska priprava zaključena pred planskim obdobjem, ne pa, kot se nam je v preteklosti pogostokrat dogajalo, da smo sprejemali letne programe dela šele tedaj, ko je neredko preteklo že več mesecev tekočega planskega leta.

V tem pogledu smo v Iskri dosegli viden napredek. Ne-le, da o planih teče resna beseda vzklajevanja že sedaj, videti je namreč tudi, da so planerji sprejeli načelo demokratične borbe mnenj v pogledu medsebojnega ocenjevanja tako glede planiranja samega, kot tudi v pogledu metodološkega pristopa k planiranju.

Pomembna dilema v metodi planiranja je vedno tudi v tem, v kolikšni meri planske postavke za prihodnje leto izpeljemo neposredno iz teženj in izkušenj preteklih let, v kolikšni meri pa bomo v plane vpletli poslovni zamah in smelost v prevzemanju odgovornosti za nadaljnji razvoj.

V Iskri je, kot kaže, to pot prevladal planski realizem, saj so na seji področnega kolegija ugotavljali, da so planske postavke naslonili predvsem na izkušnje iz preteklega leta, hkrati pa so planirali tako, da bi se kar najbolj približali tudi srednjeročnemu planu. Da pa so planirali na vseh ravneh Iskrine SOZD realno in z dokajšnjo stopnjo enotnosti pa kaže tudi ugotovitev, da so bile razlike v predlaganih planskih prognozah, ki so bile narejene sočasno na ravni TOZD in SOZD, praktično minimalne, saj so znašale le 2%.

Bitka za stabilizacijo pa se bje v veliki meri na področju devizne bilance. Pri tem je ravnotežje med izvozom in uvozom bistvenega pomena. Vsekakor se vsi zavedajo, da brez potrebnega ravnotežja izvoza in uvoza, ne bomo mogli

normalno delati, še manj pa investirati v nove naložbe in opremo.

V zunanjetrgovinski bilanci je poleg ravnotežja med izvozom in uvozom pomembno dosegati tudi ravnotežje med realizacijo na konvertibilnem in klirinškem trgu. Iskrin izvoz naj bi bil v prihodnjem letu realiziran s 67% na konvertibilnem in 33% na klirinškem trgu, pri čemer bi bil skupen izvoz na ravni 250 milijonov dolarjev. Za tak obseg izvoza pa bo, seveda, potrebno zastaviti vse moči, iz tega pa izhaja tudi potreba po pravočasni sklenitvi ustreznih samoupravnih sporazumov med DO in Iskro Commerce.

Pogoj za zagotovitev izvoznih trendov v bodoče pa so investicije v novo proizvodnjo. Le-te bi morale v bodoče naraščati, usmerjene pa naj bi bile v projekte prenosa razvojnih dosežkov v proizvodnjo.

Sicer pa je bilo na seji področnega kolegija za ekonomiko, ki je bila pretekli teden v Ljubljani, čutiti optimizem glede kvalitete planiranja, na kar kaže dokajšnja stopnja enotnosti, ki so jo razpravljajci dosegli že ob tokratnem, prvem pregledu pripravljenih planskih gradiv za prihodnje leto.

Na seji so obravnavali še predlog IEZE za spremembo ključa združevanja in menili, da je predlog potrebno najprej oceniti — vsak izmed članov tega kolegija naj bi do 20. t.m. oddal mnenje o predlaganem predlogu štiričlanski komisiji, ki so jo sestavili na tej seji.

Ob informaciji o dolgoročnem planu pa so predvsem opozorili na počasnost odvijanja teh aktivnosti, ki gre predvsem na račun zatikanja pri delu skupin. MO

ISKRA—AVTOMATIKA

Seminar: Iskra za energetiko

Iskra Commerce, TOZD Marketing je organizirala seminar, na katerem je predstavnik filijal seznanila z novim prospektom »Avtomatizacija, daljinsko vodenje in telekomunikacije v energetiki.« Seminar je bil 4. oktobra v Ljubljani, tako da so si udeleženci hkrati lahko ogledali še sejem elektronike. Morda je bila tudi zato udeležba na seminarju odlična, saj so se ga udeležili predstavniki naših filijal iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Maribora, Tuzle, Banja Luke, Splita, Osijeka, Pristine, Niša, Skopja in Novega Sada.

Uvodne besede je povedal Ivo Vrtič, pomočnik direktorja tržnega področja, zadolžen za koordinacijo prodaje sistemov in opreme: »Na področju energetike skuša Iskra nuditi vedno kompleksnejše sisteme, zato je v fazi izdelave tehničnih rešitev potrebno sodelovanje več Iskrinih delovnih organizacij, kasneje pa je za pridobitev posla odločilnega pomena dobro poznavanje razmer na tržišču, možnosti financiranja, povezovanje s sorodnimi organizacijami in podobno. Delovna organizacija Iskra Avtomatika prevzema kompletnost Iskrinega nastopa na področju energetike, Iskra Commerce pa animiranje kupcev, koordinacijo Iskrine ponudbe in kasneje spremljanje izvajanja pogodbe.«

ISKRA DELTA NA RAZSTAVI „INFORMATIKA – INTERBIRO“

(Nadaljevanje s 5. strani)

Vodja zastopniške stojnice je bil Niko Mežan, ki izraža precejšnjo sklepčnost glede prihodnje udeležbe Zastopstev na sejnih »Interbiro«-informatika. Tako npr. v letošnjih stabilizacijskih pogojih niso imela Zastop-

Zagotoviti enoten sistem!

Pretekli teden je bilo v Iskrini stolpnici v Ljubljani posvetovanje na temo »Navodila za izdelavo predpisov o kvaliteti proizvodov«. Posvetovanje je bilo organizirano potem, ko je državni sekretar za narodno obrambo z naredbom predpisal, da je potrebno uvesti sistem standardizacije in metrologije, v oboroženih silah SFRJ. Ta naredba je poleg pravilnika o standardizaciji in metrologiji proizvodov v oboroženih silah vsekakor pomembna tudi za Iskro, saj naše organizacije združene delo proizvajajo tudi za potrebe narodne obrambe. Torej je toliko bolj pomembno, da so naši izdelki izdelani in pregledani v skladu s pravili.

O določitvi navedbe smo bili v Iskri obveščeni že lani, ko je izšlo navodilo kot obvezen akt za standardizacijo in metrologijo; tedaj smo se v Iskri dogovorili, da bomo v interesu delovnih or-

ganizacij problem uvajanja enotnega sistema standardizacije in metrologije, še posebej pa sprememb glede na prehodno stanje, obravnavali na skupnem posvetovanju. Za vse, ki so nosilci razvoja posameznih sredstev za NVO in JLA, je seveda to posvetovanje pomnilo dragoceno informacijo.

Enoten sistem standardizacije in metrologije je Iskra takoj akceptirala, po njem se tudi že ravna, saj je v popolnem skladu s samoupravnim sporazumom o zagotavljanju kakovosti izdelkov in storitev organizacij Iskre.

Na to posvetovanje so bile poleg Iskrinih vabljeni tudi proizvajalke programov, ki se povezujejo z Iskrinimi programi. Od skupno 80 prisotnih je bilo tako na seminarju nekaj več kot polovica Iskrinih strokovnikov. V Iskri so nosilke spremljanja izvajanja in generiranja tehnične regulative posamezne delovne organizacije, vsaka iz svojega proizvodnega programa, skupna strokovna dela in koordinacijo pa na področju standardizacije in metrologije izvajata delovni organizaciji skupnega pomena Iskra ZORIN. Standardizacija ter Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo.

Ker ima Iskra usmeritev v profesionalizacijo proizvodnje, je še posebej zainteresirana tudi za namensko proizvodnjo, kar pa hkrati pomeni, da ta del tehnične regulative vključuje v normalno delo Iskrinih OZD. Tehnična regulativa oboroženih sil je namreč del načrtovanja celotne tehnične regulative, s tem pa tudi naše Iskrine. Mak

DO ISKRA COMMERCE

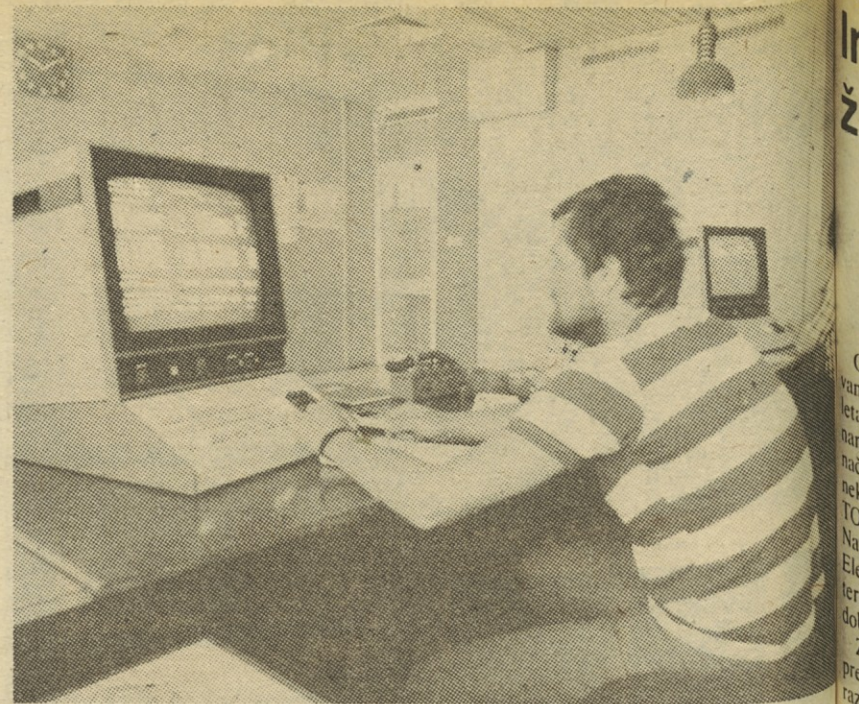
Krizni štab ima polne roke dela

Zaradi nezavidnega Iskrinega zunanjetrgovinskega položaja, ki ga lahko označimo tudi za zelo resnega, sta bili minuli teden kar dve seji Kriznega štaba. Ta organ sestavljajo, kot je znano, predstavniki vseh Iskrinih delovnih organizacij, ki so odgovorni za nabavo oziroma za uvoz, Iskra Commerce pa je v tem štabu kot operativna organizacija pobudnik različnih akcij, usklajevalac nalog ter razpolaga z vsemi izvoznimi in uvoznimi podatki.

Prvi sestanek Kriznega štaba je bil v torek, 5. oktobra. Udeležili so se ga vsi člani, na njem pa sta vodila delavca iz zunanjetrgovinske temeljne organizacije v Iskri Commerce Peter Cuderman in Milan Loparnik obrazložila delovne sisteme neposredne povezanosti realizacije tekočega izvoza in možnosti uvoza, ki ga je pred dnevi sprejela Skupščina SIS EOT.

Peter Cuderman je udeležence zlasti opozoril na negativna gibanja izvozne realizacije v Iskri in na kritičen izpad izvoza na konvertibilno tržišče v septembru. »kar bo še kako vplivalo na preskrbo z uvoženimi reprodukcijskimi materiali v oktobru in v preostalih dveh mesecih tega leta.«

Pri vsem tem pa so Iskrine delovne organizacije v septembru in tudi v za-

V dispečerskem centru za vodenje slovenskega plinovoda.

gram za energetiko, kot je pregledno prikazan v pravkar natisnjem prospektu. Prospekt predstavlja prvi poskus, prikazati Iskrino večbranzno ponudbo za enotni tržni segment in tako zagotoviti kupcu, da je Iskrina ponudba celovita in profesionalna.

Udeleženci seminarja so se seznanili tudi s problemom uvoza repromateria-

la, konkurenco na tem področju in pri zadevanju za izvoz. Seminar je izzven v zaključku, da je takšna oblika seznanjanja ustrezna in potrebna, da je potrebno vzpostavljene stike med filijalami in delovnimi organizacijami krepiti, da bi tako dosegli večjo discipliniranost, vzklajenost in s tem tudi uspešnost naših tržnih nastopov.

četku oktobra dokaj nemoteno uvažale. Nikakor ne bo odveč podatek, da je bil kumulativni uvoz celotne Iskre v letošnjih prvih 9. mesecih celo za nekaj odstotkov višji, kot v enakem obdobju lani.

To nas je pripeljalo do tega, da smo po izračunu slovenske samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in po podatkih slovenske Narodne banke s sedanjim prijavljenim uvozom že čez možnosti letošnjega uvoza (za 12 milijonov dolarjev), pač zato, ker smo imeli v tem obdobju velik izpad izvoza na konvertibilno območje.

Na zasedanju Kriznega štaba so se dogovorili, da bodo posamezne Iskrine delovne organizacije del že prijavljenega uvoza za letošnje prenesle v prihodnje leto. S tem bomo dosegli, da bomo še ta mesec lahko uvozili za okoli 5 milijonov dolarjev prepotrebnih reprodukcijskih materialov, zlasti za tiste tovarne, ki so največji izvozniki. Člani

Kriznega štaba so tudi opozorili, da bodo nove uvozne možnosti za Iskro praktično onemogočene do konca leta, če pri izvozu ne bomo v teh nekaj preostalih tednih in mesecih uresničili zastavljenih izvoznih nalog. SISEOT in Slovenska Narodna banka namreč tekoče spremljata izvozna in uvozna gibanja in nato na njihovi osnovi izračunavata pomočjo sprejetih kriterijev višino uvoznih možnosti.

Cetrkova seja Kriznega štaba pa je bila namenjena določitvi minimalnega uvoza za posamezne delovne organizacije v oktobru in izdelavi kriterijev, na osnovi katerih bomo — pod pogojem seveda, če bomo uresničevali izvozne načrte — te minimalne uvozne možnosti razporejali med posamezne delovne organizacije.

Na zasedanju so imenovali med člani tudi posebno skupino sodelavcev, ki bodo prihodnje seje kriznega štaba izdelovali merila, le-ta pa bodo urejali uvozne tokove v odvisnosti od izvoznih rezultatov do konca leta 1982.

Ne bo odveč, če ob koncu zapišemo še enotno oceno članov Kriznega štaba, da čakajo Iskra še mnogi težji časi, če se ne bomo bolj preusmerili v izvoz. Lado Drobež

POTREBE PO SODELAVCIH

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasni projektno zasnovanih nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sprostodolne sodelavce, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne morejo zagotoviti ustreznega dela ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpis za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glasilu, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo prišle k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, Š 11, telefon 213-213, int. 21-25.

ISKRA ELEKTROZVEZE

1. SAMOSTOJNI TEHNOLOG

Pogoji: (montažni tehnolog) SS elektro š.t., 3 leta delovnih izkušenj v elektro montaži.

2. VIŠJI TEHNOLOG

Pogoji: (mehanski tehnolog), VS SS stroj., 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj v precizni mehaniki.

3. VODJA TEHNOLOŠKE SKUPINE

Pogoji: (načrtovalec tehnolog za MHI vezja), VS elektro š.t., 3 leta delovnih izkušenj v tehnologiji.

4. SAMOSTOJNI TEHNIČNI SODELAVEC

Pogoji: (tehnolog za MHI vezja) VS VS kemija, 3 oziroma 4 leta delovnih izkušenj.

5. LABORANT

Pogoji: (delavec v laboratoriju za izdelavo MHI vezja), KV RTV mehanik.

6. RAZVIJALEC SISTEMOV

Pogoji: VS elektro š.t., 5 let delovnih izkušenj.

7. RAZVIJALEC NAPRAV

Pogoji: VS elektro š.t., 3 leta delovnih izkušenj.

8. RAZVIJALEC ASISTENT

Pogoji: VS elektro š.t., 1 leto delovnih izkušenj.

9. KONTROLOR ENOT

Pogoji: strojni ključavničar ali strojni mehanik, 3 leta delovnih izkušenj, predviden OD 11.000.

10. TAJNICA SEKTORJA

Pogoji: administrativni tehnik, 1 leto delovnih izkušenj, predviden OD 11.400 din. Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov Iskra Elektrozeve, Kadrovska služba, Ljubljana, Stegne 11.

ISKRA COMMERCE — TOZD SERVIS

1. SERVISIRANJE MERILNIH INSTRUMENTOV

Pogoji: končana poklicna šola za elektromehanike, 2 leti delovnih izkušenj, predviden OD 14.222 din.

2. SERVISIRANJE ELEKTRIČNEGA ROČNEGA ORODJA

Pogoji: Končana poklicna šola za strugarje, 2 leti delovnih izkušenj, predviden OD 14.322 din.

3. SERVISIRANJE VARILNIH NAPRAV

Pogoji: strojni tehnik, vozniki izpit B kategorije, 2 leti delovnih izkušenj, predviden OD 14.916 din.

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom in dvomesečnim poskusnim delom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov Iskra Commerce Ljubljana, Kadrovski sektor, Topniška 58.

Iskra Delta je razstavljala na 2.000 kv. metrih.

Investicije pomenijo življenje in rast

Na zadnji seji delavskega sveta IEZE so imeli zelo obširen dnevni red, vsekakor pa sta bili glavni točki: poročilo o poslovanju v 8. mesecih letošnjega leta in načrt investicij v prihodnjem letu.

Ob poročanju o proizvodnji in poslovanju v prvih osmih mesecih letošnjega leta je predstavnik strokovne službe nanašal vrsto lepih števil. Proizvodni načrt je bil dosežen po programu in celo nekoliko presežen, zlasti v nekaterih TOZD. Seveda pa ni povsod enako. Največ težav imajo v mokronoških Elektrolitih, kjer jim manjka repromateriala iz uvoza. Tudi finančni učinek je dober, celo precej nad predvidevanji. Žal pa izvoz nekoliko zaostaja za predvidenim in to je v tem položaju razpolaganja z devizami zelo zaskrbljujoče, čeprav so izvozili precej več kot lani.

Se bolj kritično pa je sorazmerje deleža deviz, ki jih v tej delovni organizaciji morejo porabiti skladno z novim deviznim zakonom. Razpravljalci so menili, da zaloge, nabavljene še v času, ko so lahko porabili 65% deviz že kopijo. Račun z nekaj nad 30% deležem deviz pa se jim nikakor ne izide. To je odločno premalo.

Če upoštevajo še stroške pri izvozu, TOZD ostane kakih 24—25% deviz, ki jih ustvarijo. S tolikšnim deležem v Industriji elementov lahko dela le TOZD Upori, vsem ostalim pa je teh deviznih sredstev premalo in jim marsikje grozi ustavitev proizvodnje. Ker bi tako ne mogli kupovati nujnega repromateriala in rezervnih delov, bi lahko nastala nepopravljiva škoda.

Pri tem je treba upoštevati, da Industrija elementov predstavlja v Iskri ve-

likega izvoznika, saj izvozi blizu 70 % vse svoje proizvodnje. Ob moteni proizvodnji bi se seveda avtomatično zmanjšal tudi izvoz. To se lahko zgodi že konec tega leta, ali najpozneje v začetku prihodnjega leta. Zato bo začasni režim, ki ga predpisuje novi devizni zakon moral spremeniti delež deviz proizvodnim TOZD, sicer se bo sprevrgel v svoje nasprotje.

Razprava o investicijah je bila zelo burna. Že na začetku so ugotovili, da je permanentno investiranje v Industriji elementov nujno. Ker je ta industrija temelj elektronike in je poleg tega še velik izvoznik, je zanjo nujno, da sledi vsem tehničnim in tehnološkim novostim v svetu. Zato so investicije življenjskega pomena, tako za konkurenčnost na tujih trgih, kot tudi za razvoj in dograjevanje domače elektronike.

Prihodnje leto nameravajo izvesti večje investicije v Polprevodnikih v Trbovljah, v Potenciometrih in hibridih v Šentjerneju in v Specialnih elementih v Ljubljani. Hibridi in Specialni elementi bi investirali le v novo, visokoproduktivno sodobno proizvodno opremo. V Trbovljah pa bodo širili proizvodne procese, posodabljali obstoječo tehnološko opremo in se opremlili za nove polvodniške programe, zlasti za proizvodnjo sončne celice, za proizvodnjo tranzistorjev in še kaj.

Ker pa ena izmed delegacij ni imela stališča domače TOZD, za sprejem in potrditev investicij pa je potrebno soglasje vseh delegacij, so potrditev investicij preložili na prihodnjo sejo.

Zanimivo pa je, da so na tej seji potrdili sklep, da srednjeročnega načrta 1981—85 ne bodo spreminjali, vsaj v bistvu ne in da bodo sledili načrtu po sprejetem programu.

F. Kötär

Začasni telefonski imenik na področju Iskre v Stegnah

Zaradi nove telefonske centrale so spremenili telefonske številke direktnih telefonov in telefonskih central na področju vseh Stegen. Nove telefonske številke bodo stopile v veljavo od 8.10.—15.10.1982, nekatere pa veljajo že od 1.10.1982. Tudi ta telefonski imenik je le začasen. Zaradi širitve kabskega omrežja, bomo v Stegnah dobili še celo vrsto novih priključkov. Takrat, predvidoma čez dva do tri mesece, bo izšel poseben telefonski imenik za ves Stegenski kompleks.

Iskra Invest servis

ISKRA Industrija sistemov elektronike in zvez	
Stegne 11	575 212
— Pred. koleg. posl. organa	575 535
TOZD Proizvodnja mehanskih delov, Stegne 11	575 212
— direktor	571 632
TOZD Telefonski in telegrafski promet, Stegne 11	575 212
— direktor	575 931
TOZD Usmerjene zveze Stegne 11	575 212
— direktor	574 363
TOZD Komerciala in inženiring Stegne 11	574 535
ISKRA Industrija elementov za elektroniko, Stegne 17	576 231
— Pred. koleg. poslov. organa	574 432
TOZD Tovarna feritnih materialov, Stegne 19	576 231
— direktor	576 551
Obrat VF Keramika Stegne 19	576 231
— tajništvo	571 804
TOZD Tovarna kovinskih magnetov Stegne 21	576 231
— direktor	574 711
TOZD Tovarna naprav in orodij, Stegne 17	576 231
— direktor	574 011
DO Mikroelektronika v ustanavljanju Stegne 15 d	576 311
— direktor	576 969
DO Iskra IEZE DSSS, Stegne 17	576 231
— vodja DSSS	574 120
ISKRA Industrija avtoelektričnih izdelkov	
TOZD Tovarna žarnic, Stegne 15 c	575 823
ISKRA Industrija za avtomatiko Stegne 15 b	572 331
— Pred. poslov. odbora DO	575 416
TOZD Razvojni inštitut Stegne 15 b	575 344
— direktor	572 331
— Pred. poslov. odbora DO	575 344
TOZD Razvojni inštitut, področje elementov	571 416
TOZD Projektiranje in gradnja sistemov, Stegne 15 b	572 331
— direktor TOZD	575 344
TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav, Stegne 13	574 211
— direktor TOZD	574 243
TOZD Tovarna orodij Stegne 15	574 211
— direktor TOZD	576 631
TOZD Trženje, Stegne 15 b	572 331
	575 344
ISKRA Industrija baterij ZMAJ, Stegne 23	571 511
TOZD Baterije	571 511
— direktor	574 163
ISKRA Center za elektrooptiko Stegne 7	573 215
ISKRA INVEST SERVIS Programiranje in razvoj Stegne 9	571 495

Tradicionalno srečanje prvoborcev SOZD Iskra je bilo letos na Polževem. Zapis o srečanju bomo objavili v prihodnji številki.

Avtomatika na sejmu elektronike

Na 29. sejmu elektronike na Gospodarskem razstavišču je bila med ostalimi Iskrinimi delovnimi organizacijami prisotna tudi Avtomatika. Čeprav s svojim razvojnoproizvodnim programom ne posega direktno na področje mikroelektronike, je njena uporaba, lahko bi rekli življenjskega pomena za nemoteno, učinkovito in s tem najnovejšim svetovnim dosežkom enakovredno delovanje elementov in industrijskih procesov.

Tako so bili na Elektroniki '82 zastopani na:

— **področju strojegradije:** numerični mikroprocesorski sistem za krmiljenje

orodnih strojev LJUMO CNC 80, numerično programsko merilo pozicijske naprave LJUMO PNC—50 in LJUMO PNC—40 ter numerični merilnik pozicij NP-37, ki predstavlja zadnji Iskrin dosežek na področju naprav za elektronsko merjenje geometrijskih veličin. Od naprav za krmiljenje in regulacijo elektromotornih pogonov so si obiskovalci lahko ogledali tristorski servoregulator, od elementov pa še brezkontaktno induktivno tipalo, ki

omogoča daljinski prenos in registracijo podatkov ter neposredno povezavo z računalniki in regulacijsko—krmilnimi sistemi;

— **področje industrijskih procesov** je zastopala večkomponentna elektronska dozirna tehnika družine VDT 21—D, ki so namenjene za avtomatično doziranje in tehtanje večjega števila komponent v spisku in tekočem stanju;

— **iz energetike** so predstavljali daljinsko in lokalno procesno vodenje s TI—30, ki omogoča avtomatsko programirano vodenje železniškega prometa, centralizirano daljinsko vodenje proizvodnje, prenos in distribucijo električne energije itd.;

— **iz varjenja** modularno mikroprocesorsko numerično krmilno napravo za avtomatizacijo obdelovalnih strojev in gradnjo manipulatorjev — robotov;

— **iz prometa** uporabo integriranega vezja v sistemu ISKRA—MKSE, ki ima funkcijo integriranega vezja signalnih dajalcev;

— **s področja varnostnih in zaščitnih sistemov** so predstavili požarno centralo;

— **iz napajanja** pa solarne sisteme napajanja s sončno energijo;

— preostanejo še elementi, od katerih smo lahko videli družino digitalnih časovnih relejev za avtomatizacijo v industriji, energetiki ter za programske naprave ter iz novomeške TOZD ELA spajkala s temperaturno regulacijo konic, ki so med obiskovalci vzbudila nemalo zanimanja. Predstavili so se tudi z elektro mehanskim integralnim sistemom, ki služi za vgradnjo vtičnih enot elektronskega modularnega sistema na področju krmilne in regulacijske tehnike, procesne in zaščitne tehnike ter telekomunikacij.

S.D.

Vladimiri Bučan v slovo

Spet je cesta terjala svoj davek. V zmečkaninah pločvine je ugasnilo plemenito življenje naše Vladimire.

Bila je mirna, tiha, vestna in poštena. Trideset let je delala na ploščatem releju. V svoji delovni sredini je izstopala s svojo vestnostjo, za katero je bila tudi odlikovana. Vestno in hitro opravljeno delo je dajalo njenemu življenju pravo vrednost in veljavo.

Težko smo dojel to krutost usode, ki kroji človeška življenja in neusmiljeno izbira žrtve.

Z bolečino v srcih smo se poslovili od naše drage sodelavke. Ne bo je več, njen svetel lik pa bo vedno živel med nami.

Sodelavci TOZD TEA — ploščati rele.

Poldetu Bohincu v slovo

Molče smo obstali ob bridki novici, da je nenadna smrt iz naše srede ugrabila mojstra Poldeta. Poln življenja, strokovnega znanja, natančnosti in skrbi je še včeraj delal z nami. Danes pa je njegova delovna miza prazna.

Polnih 33 let je dela z nami v Iskri in še prej v IEV. Kovinar, skrben in pedanten, je svoje znanje in izkušnje nesebično razdal nam mlajšim sodelavcem in zlasti mladim, ki so prihajali k nam na prakso in v prvo službo.

Rad je imel rodno Poljansko dolino. Za upokožitev je v domači hiši zase pripravil skromen kotiček. Žal pa se je te dni, na svoj šestdeseti rojstni dan vrnil domov, v Gorenjo vas, med loške hribe počivat za vedno.

Sodelavci iz Orodjarne IEZE

Veliko zanimanje za spajkala iz TOZD ELA.

SOZD ISKRA IZOBRAŽEVALNI CENTER

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

Baze podatkov

v času od 16.11. do 20.11.1982 (5 dni)

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno programerjem in projektantom, ki še ne obvladajo tehnologije baz podatkov, oziroma tistim, ki bi si radi izpopolnili znanje s konkretnimi izkušnjami z upravljalnim sistemom baze podatkov TOTAL na računalnikih ISKRA—DELTA (PDP—11, VAX—11), ter na sistemu CDC—cyber 72.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

Predavanja bodo vsebovala le osnovno teorijo o bazah podatkov. Poudarek bo predvsem na reševanju konkretnih primerov, vajah ter testih.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM

Po seminarju bodo slušatelji obvladali:

- osnovno teorijo o bazah podatkov
- logično oblikovanje baz podatkov (TOTAL)
- fizično oblikovanje baz podatkov (TOTAL)
- delo z bazo podatkov v aplikacijskih programih (TOTAL)
- delo s pomožnimi programi (utility programi)
- administracija baz podatkov
- tehnike varovanja podatkov (recovery) (TOTAL)
- osnovno znanje o podatkovnih slovarjih

Potrebno predznanje:

— poznavanje vsaj enega od programskih jezikov (COBOL, FORTRAN, PASCAL...)

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo začeli v torek, 16.11.1982 ob 8.00 uri v hotelu Grad hrib Predvor in zaključili v soboto, 20.11.1982 ob 12.00 uri.

NOSILEC PROGRAMA:

ISKRA—ZORIN, TOZD CAOP, Jurij BOŽIČ, dipl. ing. mat.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 7.200 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci sami v svojih TOZD.

PRIJAVE

Zainteresirani kandidati naj takoj pošljejo izpolnjene prijavnice na naslov: SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3—XI, Mariji KRISTAN. Podrobne informacije o organizaciji izpopolnjevanja dobite pri Sonji VRHOVEC na tel. št.: 061 213-213, int.: 31-63

Informacije o vsebini izpopolnjevanja pa dobite na tel.: št.: 061 213-213, int.: 13-47 pri Juriju BOŽIČU.

Tudi režijske delavce nagrajujejo po delu

Merljivost strokovnega dela je gotovo težavna, saj je vedno težko reči, koliko strokovnega dela je bilo vloženega. Poleg tega je pri strokovnem delu vedno precej tveganja — uspe ali pa ne. Merimo pa porabne in koristne učinke. Vendar je Iskrašem v Trbovljah uspelo poiskati način nagradjanja po delu tudi za delavce v režiji.

V proizvodnji imajo delo seveda normirano. Večina dela je ocenjena po »work factor« sistem in tako so norme postavljene strokovno in po možnih merilih tudi pravično za vse enako. Teže, kot smo že rekli, je postaviti norme režijcem, oz. strokovnjakom.

Adi Peitl je duhovito pripomnil, da so tako neposredni proizvajalci tako natančno normirani in tudi nagradjeni po opravljenem delu in kvaliteti tega dela, ostali pa so to delo opazovali — bolj ali manj učinkovito. Se več, čedalje bolj uporabljajo na mnogih fazah tudi kvaliteto normo.

Čedalje bolj pa uporabljajo nekakšno normiranje ali drugače rečeno, učinek dela zlasti pri tistih službah, ki so neposredno vezane na proizvodnjo. Tako v proizvodnem vzdrževanju, v skladiščih, nabavni službi pri tehnologiji in že tudi v razvoju. Zlasti pa je tu važna planska služba, od katere je v prenapetih kapacitetah v veliki meri odvisna nemotena in uspešna proizvodnja.

Merjenje še ni idealno, saj je pogostokrat še osebno obarvano in ocene kažejo, da so vsi kar zelo uspešni. Skušajo pa najti merila in zato so se povezali z Birojem za industrijski inženiring in ta že vse leto strokovno postavlja objektivne kriterije nagradjanja tudi za strokovno delo. Novost pri tem načinu je razdelitev po zahtevnosti nalog. Naloge gotovo niso vse enako strokovno zahtevne, ustvarjalne in težke. Tako bodo skušali najti način, da režijci ne bodo enostavno plačani po »odločbi«.

ampak po teži nalog, ki jih opravljajo. Vsak inženir ali tehnik, na primer, lahko opravlja rutinsko delo z vpeljano tehnologijo, lahko pa dobi v reševanje ustvarjalno nalogo, ki ima svojo težo zaradi iskanja novih tehničnih rešitev. V takem primeru gotovo pripada višja nagrada za ustvarjalno delo, kot za opravljanje rutinskega dela. Tako bo osebni dohodek spodbujal k reševanju težjih in zahtevnejših nalog, ki bodo koristile proizvodnji. Definirali in ocenili so že nekaj sto nalog. Pravilnik s temi merili bodo samoupravno sprejeli

in tako skušali stimulirati in pravičenje nagradjevati najbolj prizadevne in uspešne strokovne sodelavce. Poleg tega pa imajo v Polprevodnikih faktor nagradjanja, ki je odvisen od uspeha v proizvodnji, to je od realizacije mesečnega načrta proizvodnje in ustvarjenega konvertibilnega izvoza. Se pravi, če je plan dosežen ali presežen, se to pozna pri osebnih dohodkih neposrednih proizvajalcev in režijcev, ki so neposredno zadolženi za skrb, da proizvodnja in izvoz normalno tečeta.

F. Kotar

Aktivna rekreacija na Dugem otoku odlično uspela

Dandanes se pri čedalje večjem številu delavcev pojavljajo: telesna in duševna izčrpanost, kronična utrujenost, zmanjšane delovne sposobnosti in razne bolezni. Med glavnimi viri za vse to pa so vsekakor: zmanjšanje telesnih aktivnosti, statične obremenitve na delovnem mestu, neredna in preobilna prehrana ter številni vsakodnevni stres.

Vse to je osnova za sodobno programiranje aktivnega preventivnega oddiha delavcev. V kranjski Iskri imamo že kar precejšnje izkušnje na tem področju. Vsako leto gre na tak aktivni oddih (pri nas ga imenujemo aktivna rekreacija) okrog 250 zaposlenih. Dosedaj smo to aktivnost razvijali v okviru turistično hotelske organizacije Plava Laguna v Poreču.

Kranjska Iskra ima od leta 1981 svoje bivalne zmogljivosti v kampu Mir na Dugem otoku, ki leži v osrčju Kornatov, kjer so izredne bioklimatske razmere (minimalne spremembe temperature in vlažnosti zraka, čisto okolje, zrak in morje, bogata mediteranska vegetacija in drugo). Te razmere zelo ugodno vplivajo na psihofizično ravnotežje človeškega organizma.

Naš kamp Mir leži ob zalivu Telaščica, v borovem gozdičku. Blizu je jezero, ki je za dve do tri stopinje toplejše od morske vode in je zelo primerno za plavalne tečaje. V kampu je okrog 120 ležišč v šotorih (v eni izmenj) za dve, tri in štiri osebe. Sa-

nitarije so urejene, prav tako tudi kuhinja, jedilnica in okrepčevalnica na plaži. Predvidoma bodo obstoječe razmere v kampu še izboljšali, podaljšali bi tudi sezono letovanja.

V bližnji restavraciji, ki je last tovarne ribjih konzerv Mardesic iz Salija, se hranijo številni izletniki, ki se večkrat na dan pripeljejo na otok z ladjami.

V času od 20. do 30. avgusta 1982 je bila prvič organizirana aktivna rekreacija v našem kampu Mir, ki se je udeležilo 22 delavcev kranjske Iskre. Udeležence je spremljal dr. Tomo Hribnik, ki je prvi dan opravil pregled zdravstvenega stanja in funkcionalnih sposobnosti udeležencev. V programu rekreacije so udeleženci izvajali aktivnost z veliko, srednjo in majhno intenzivnostjo: tek in hoja v naravi, plavanje, namizni tenis, igre z žogo, perjanica, streljanje in pikado.

Organiziran je bil tudi poseben družabni program (izlet, zabave). Zelo zanimiv je bil ogled podmornice, šolske ladje Plavi Jadran, last mornariškega šolskega centra Split in vojaške bojne ladje, ki so bile zasidrane v zalivu Telaščice. Pritegnili jih je tudi ogled Salija, enodnevni izlet po Kornatih in obisk karavle. Poseben čar so imela tudi družabna srečanja v našem bifeju z osebami bojnih ladij in z ostalimi gosti. K uspešni organizaciji je pomemben delež prispevalo tudi osebje kampa, k prijetnemu družabnemu vzdušju pa tovariša Emil in Janko.

ZAHVALE

Ob izgubi dragega brata

BRANETA BAROVNICA

se iskreno zahvaljujem delovnemu kolektivu Iskre TOZD Stikala za darovano cvetje, izraze sožalja, za ostalo pomoč in številno spremstvo na njegovi zadnji poti

sestra Alenka z družino.

Ob smrti moje drage mame

MARJETE KRIŽMAN

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem skupne delavnice, stručnih avtomatov in delavniške kontrole TOZD TSD za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti. Se enkrat iskrena hvala

hčerka Marica Kropivnik.

Ob smrti moje drage mame

NEŽKE ŽIBELNIK

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Iskra Avtomatika, TOZD Naprave za energetiko za podarjeno cvetje in denarno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti

hčerka Zinka ROŽIČ z družino.

Ob izgubi dragega očeta

DOMINIKI BELOŠEVIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD TEA — telefonski elementi in ploščati releji za izraze sožalja in denarno pomoč

hči Ivanka Stanišljevič z družino.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektriko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Zeljeznov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Boris Čerin (Elektrozveze), Spela Dittich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana, Tržaška c. 15, telefon: 263-825 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

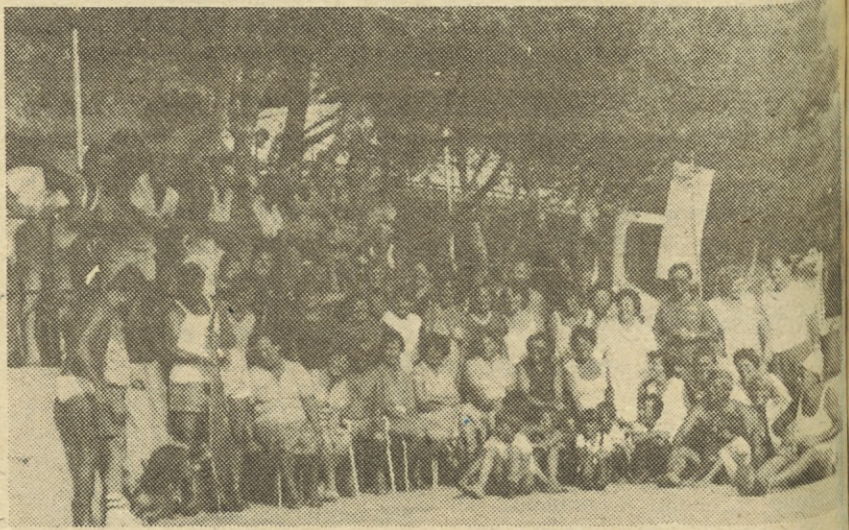
Rajko Kožar, rektorator in Viktor Špavcevic sta vodila organizacijo in izvedbo aktivne rekreacije, motivirala in animirala udeležence ter demonstrirala posamezne sportne aktivnosti, s katerimi so se ukvarjali 3 do 4 ure dnevno pod stalno zdravniško kontrolo.

Zadnji dan je bil spet opravljen test telesnih sposobnosti in zdravniški pregled vseh udeležencev. Na posebnem družabnem srečanju so podelili priznanja za uspešno in prizadevno sodelovanje v programu aktivne rekreacije.

Udeleženci aktivne rekreacije se zahvaljujejo vsem posameznikom, sindikalnim

organizacijam in DO Iskre v Kranju za uspešno organizacijo aktivnega oddiha. Zahvala velja tudi obema rektoratorjem in zdravniku, ki je spremljal potek programa.

Vse starejše delavce, ki so potrebni sprostitve in oddiha, vabimo naj se vključijo v aktivno rekreacijo v našem kampu na Dugem otoku. To velja posebej za tiste, ki doslej niso koristili svojega letnega dopusta za sprostitve in povečanje svojih umskih in fizičnih zmogljivosti, marveč so ga uporabili za spravo kmetijskih pridelkov, gradnjo hiše in podobne dejavnosti. Vanja

Udeleženci aktivne rekreacije na Dugem otoku.

Časopisne novice

V Iskri TOZD Telefonski elementi in aparati DO Telematika je pred dnevi stekla serijska proizvodnja novega elektronskega telefonskega aparata ETA 80. Iskra od tega veliko pričakuje, saj bo postal vodilni izdelek v proizvodnji te TOZD. Letos nameravajo izdelati 50.000 aparatov, za naslednje leto pa jih načrtujejo 216.000. V redni proizvodnji je trenutno izvedba ETA 80 s številčnikom, medtem ko bodo ETA 85 s tastaturo začeli izdelovati prihodnje leto.

Naslednja generacija telefonskih aparatov bo vsebovala monolitno elektroakustično in pozivno vezje. V Iskri predvidevajo, da bodo ta izdelek razvili in pripravili za proizvodnjo še do konca letošnjega leta — Glas, Kranj.

Kljub močni konkurenci na svetovnem tržišču uspeva Iskri organizaciji Zmaj izvažati velike količine različnih baterij. V letošnjih prvih osmih mesecih so izvozili izdelkov v vrednosti skoraj milijon dolarjev. S tem so uresničili 48% letnega načrta. Z novim avtomatiziranim in računalniško vodenim strojem, ki ga bodo pognali prve dni naslednjega leta, bo njihov izvoz lahko še precej večji — ljubljanski Dnevnik.

Sežanska Tovarna radijskih sprejemnikov ima že nekaj časa hude proizvodne probleme, delavci niso polno zaposleni in so imeli že prisilne dopuste. Ob polletju so bili rezultati gospodarjenja slabi, saj ima TOZD več kot 5 milijonov dinarjev izgube.

Glavni direktor industrije širokopotrošniških izdelkov s sedežem v Škofji Loki Miro Krek, ki je hkrati tudi član kolegija SOZD, se je pogovarjal z novinarjem Primorskih novic iz Kopra in povedal o težavah delovne organizacije, oz. TOZD v Sežani naslednje: »Heterogenost naše delovne organizacije je že naša prva težava, saj so TOZD precej raztresene in oddaljene: na Vrhniki, v Železnikih, Retačah, Idriji, Przanu. Ljubljani in seveda v Sežani.

Zato prihaja predvsem iz vodstvenega vidika do problemov, težko je vedno uskladiti mnenja, zahteve. Prav sedaj usklajujemo dohodke, saj imajo tudi občine različne kriterije za razdeljevanje.

Sežanska Tovarna radijskih sprejemnikov pa ima drugače podobne težave, kot vsa predelovalna industrija pri nas. Prva so prav gotovo cene. Poglejte, letos smo v Iskri dvignili cene našim izdelkom za 8 do 9%, surovine pa so se do sedaj podražile že kar za 50%. To pa je strašna stroškovna inflacija, ki ji seveda sledi izpad dohodka. Izdelki sežanske TOZD se na domačem tržišču odlično prodajajo, zalog praktično, ni, ne vzdržijo pa cen.

Druga stvar je oskrba z reprodukcijskim materialom. Na domačem tržišču kupujemo železo, baker, aluminij, ki jih ob tem, da so tako zelo dragi, še dobiti ne moremo, saj gre skoraj vse v izvoz. Tako moramo izvozne surovine ponovno uvažati. Sežana je tudi večji porabnik uvoznih komponent, lastnega izvoza pa skoraj da nima. Naslednje je nujna devizna soudeležba, ki včasih meji kar na izsiljevanje.

To so trenutne težave TOZD, na katere pa skoraj ne moremo vplivati. SOZD je oskrbela Sežano z deviznimi sredstvi, kolikor je mogla, na cene in oskrbo pa ne moremo vplivati.

Na 3. seji CK ZKS je predsednik IS SR Slovenije Janez Zemljarič govoril o učinkovitejšem vključevanju v mednarodno delitev dela. Dejal je, da v celoti za 13% povečujemo konvertibilni izvoz, ob tem pa je žal med nami vrsta organizacij, ki znatno zaostajajo in, ki so pomembni nosilci naših naporov za povečanje izvoza in deviznega priliva.

Med desetimi največjimi slovenskimi izvozniki jih kar 8 zaostaja za poprečjem: npr. Iskra je izpolnila plan v osmih mesecih 71%, IMV 67%, Gorenje 62%, slovenske Železarne 73%, Uniles 72%, TAM 71%. Strojgradnje 41%, KEMA 73%. Na drugi strani pa so nekatere druge organizacije združenega dela, ki so tudi pomembni izvozniki. Le—ti še bolj zaostajajo (Jugotekstil, SOZD Elektrotehna Avtomontaža, Cimos).

Ključno vprašanje našega vključevanja v mednarodno delitev dela sta pocenitev proizvodnje in izboljšanje kakovosti, to pa lahko dosežemo le z boljšim in intenzivnejšim gospodarjenjem.

Ob koncu je predsednik Janez Zemljarič še pripomnil, da bo naslednje 1983. leto še težje v primerjavi z letošnjim, saj bomo imeli večje obveznosti do tujine.

V odboru za ekonomske odnose s tujino skupščine SFRJ so razpravljali o vse večji prodaji domačega blaga za devize. V skladu z Zakonom o denarnem sistemu in z Zakonom o deviznem poslovanju so ugotovili, da je dinar edino plačilno sredstvo v državi tako, da je na jugoslovanskem tržišču prepovedano plačevanje blaga in storitev s tujimi plačilnimi sredstvi.

Čez noč ni mogoče odpraviti vseh slabosti in neskladij, ki so se že več let kopičila v delovni organizaciji Iskra—Elektrozveze, posebej ob dejstvu, da v nekaterih TOZD te delovne organizacije za to ni kaj prida volje. Iz meseca v mesec se med letom ponavljajo izgube, ob koncu leta pa je potem poslovanje na robu rentabilnosti.

O tem sta komiteja občinskih konferenc ZKS Ljubljana—Šiška in Vič—Rudnik skupaj pripravila posvet, na katerem so znova osvetlili razmere v delovni organizaciji, ki ima svoje TOZD na območju obeh občin. Ugotovili so, da so v delovni organizaciji pred časom pripravili sanacijski program za izhod iz težavnega položaja, vendar pa so v posameznih TOZD dejansko uresničili bolj malo predvidenih ukrepov. Vse preveč je doslej pri nekaterih poslovalnih delavcih obveljala miselnost, da mora Iskra ali pa družba, če potrebuje proizvode iz njihovega programa, zagotavljati tudi devize za uvoz reprodukcijskega materiala. Poleg doslednega uresničevanja sprejetega sanacijskega programa in nekaterih statusnih sprememb, o katerih se bodo delavci odločili na referendumu, predvidoma konec oktobra ali v začetku novembra, očitno tudi brez korenitih sprememb v miselnosti ne bo premikov na bolje.

Zbral in uredil Marjan Kralj

SEJEM „ELECTRONICA '82“ — MÜNCHEN

Kompas Kranj za ISKRO

1 dan z letalom — 9. novembra 1982

Prijave sprejema Kompas Kranj

telefon: 064 — 28472 ali 28473 do 22. oktobra 1982

Prijavite se lahko tudi pri Lojzetu Godlarju,

telefon: 064 — 28 861, int. 382.

Stabilizacijsko obnašanje v TOZD Zastopstva

Prijetno je delati v lepem, čistem okolju. Do tega so prišli tudi v Zastopstvih, kjer so se odločili da je treba prepletkati delovne prostore. Toda vedeli so tudi, da je tak »poseg« povezan s precejšnjimi stroški.

S predlogom sta prišli na dan osnovni organizaciji ZK in sindikata, ki sta pozvali člane kolektiva, naj s prostovoljnim delom vsak po svojih močeh prispevajo k zmanjšanju stroškov in tako dokažejo, da jim je do bivanja med čistimi zidovi.

Odziv je bil presenetljivo velik. Odločili so se, da v ta namen »žrtvujejo« soboto in dokazali so, da tako delo lahko opravijo tudi nestrokovnjaki.

Sami so nabavili potrebni material, ga ustrezno pripravili in smotno razdelili delovne »moči« po skupinah ter se lotili pleskanja 12 prostorov.

Delo je steklo v petek popoldne, ko je za »čopiče in mačke« zagrabilo kar 32 od 62 sodelavcev. V soboto so delali »na drugo roko« in pobelili in očistili prostore, ki so na koncu kar sijali.

Stroški za celotni »podvig« so znašali nekaj manj kot 300 din, kar je v primerjavi z »normalnimi« stroški izredno malo.

To je pač zgovoren primer, kako je moč privarčevati kak dinar, primer, ki je vsekakor vreden posnemanja! ZM

